

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ,"

τ. ΓΟΣ Ε' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 |

15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1956

| ΑΡΙΘ. 14

ΑΝΑΓΚΗ ΑΥΤΟΠΕΙΘΑΡΧΙΑΣ

«Προσέχετε ἑαυτοῖς»

(Πράξ. κ', 28).

Ἄν κάθε Χριστιανὸς πρέπει νὰ εἶναι προσεκτικὸς εἰς τὴν ζωὴν του, πολὺ περισσότερον οἱ οἰκονόμοι τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ ἔχουν μεγάλην αὐτοπειθαρχίαν. Πόσον συχνὰ ὁμως οἱ ἱερεῖς παραμελοῦν τὸ καθήκον τους αὐτό! Τολμοῦν νὰ ἀσκοῦν τὸ ἱερὸν ἔργον τους χωρὶς νὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄφιν τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: «ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε..., ἀφορίσθητε, οἱ φέροντες τὰ σκεύη Κυρίου» (Ἦσ. νβ', 11).

Ἡ εὐθύνη τοῦ ἱερέως διὰ τὰς πράξεις καὶ τὴν διαγωγὴν του εἶναι πολὺ μεγάλη. Δὲν ὑπάρχει φοβερώτερον πρᾶγμα ἀπὸ τὴν σκανδαλώδη ζωὴν τοῦ κληρικοῦ. Τὸ ἔργον του θὰ μείνῃ χωρὶς καρπὸς, ἂν ἡ ζωὴ του δὲν συμφωνῇ μὲ τοὺς λόγους του.

Μία ἀνεπίληπτη καὶ πειθαρχημένη ζωὴ πρέπει νὰ στολιῆθῃ κάθε κληρικόν. Ὁ ἱερεὺς, ποὺ δὲν ἔχει αὐτοπειθαρχίαν, εἶναι μία γελοιογραφία ἐκεῖνον, ποὺ ἐπρεπε νὰ εἶναι. Δι' αὐτὸν ἰσχύουν οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου: «Ὅσαι τῶ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται» (Μαθ. ιη', 7). Οἱ ἄνθρωποι, ποὺ εἶναι ἀσθενεῖς εἰς τὴν πίστιν, ἀπομακρύνονται ὄχι μόνον ἀπὸ αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν Θεόν.

Ἡ αὐτοπειθαρχία καθιστᾷ ἱκανὸν τὸν κληρικόν νὰ ἀντιμετωπίσῃ κατὰ μέτωπον ὅλας τὰς ἐπιθέσεις τοῦ Σατανᾶ. Ὁ ἱερεὺς πρὸ πάντων πρέπει νὰ ἔχῃ συνειδητοποιήσει τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὁ Διάβολος δὲν εἶναι μία καθαρῶς συμβολικὴ ἰδέα, ἀλλ' εἶναι μία φοβερὰ προσωπικὴ δύναμις, ποὺ λυσσώδως ἀντιτίθεται εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν. Χρησιμοποιεῖ ὄλην τὴν μακραίωνα πείραν καὶ στρατηγικὴν του τέχνην, διὰ νὰ αἰχμαλωτίσῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς σύρῃ ὀπίσω ἀπὸ τὸ ἄρμα του ὡς ἀνδράποδα. Ὡς ἐπιδέξιός ζωγράφος ζωγραφίζει καὶ παρουσιάζει τὴν ἁμαρτίαν μὲ οὐράνια καὶ παραδεισένια χρώματα. Κρύπτει τὸ δηλητήριον μέσα εἰς τὸ μέλι. Σκεπάζει τὸ βάραθρον μὲ πρωτομαγιάτικα

πολύχρωμα λουλούδια καὶ μὲ τὴν γοητεῖαν τῶν χρωμάτων τοῦ δειλινοῦ εἰς μίαν ὥραιαν βουνοπλαγίαν ἢ εἰς ἓνα μαγευτικὸν καὶ σαυφειρένιο ἀκρογιάλι. Δὲν διστάζει νὰ χρησιμοποιῇ διὰ τὸ κρήμισμα τῆς ἠθικῆς προσωπικότητος καὶ αὐτὴν τὴν ἱερότητα μιᾶς θρησκευτικῆς λιτανείας ἢ τὴν συγκινητικὴν ἀτμόσφαιραν τῶν κεριῶν τοῦ Ἐπιταφίου καὶ τῆς Ἀναστάσεως. Οἱ ἱερεῖς λοιπὸν πρέπει νὰ ἀγρυπνοῦν. Ἄς ἔχουν πάντοτε εἰς τὸν νοῦν τους, ὅτι αὐτοὶ κυρίως θὰ εἶναι ὁ στόχος τοῦ Διαβόλου. Ἄς συνδέουν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον τὴν ζωὴν τους μὲ τὸν Νικητὴν τοῦ Διαβόλου, μὲ τὸν Χριστὸν, διὰ νὰ συμμετάσχουν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν νίκην καὶ τὸν θρίαμβόν Του.

Εἰς τί πρέπει νὰ συνίσταται ἡ αὐτοπειθαρχία τοῦ ἱερέως; Ἴδου μερικαὶ ἐκδηλώσεις αὐτῆς:

Ὁ ὑποδειγματικὸς ἱερεὺς δὲν εἶναι ἐπιπόλαιος εἰς τὰς ὁμιλίαις του. Δὲν λέγει ἀπρεπῆ καὶ ἀνάρμοστα ἀστεῖα. Χαλιναγωγεῖ πάντοτε τὴν γλῶσσάν του. Λαλεῖ καὶ «λογίζεται» μόνον «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος» (Φιλιπ. δ', 8). Ὁ λόγος του εἶναι «πάντοτε ἐν χάριτι, ἄλατι ἠρτυμένος» (Κολοσ. δ', 6).

Κατ' ἐξοχὴν ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ εἶναι νικητὴς εἰς τὸν πνευματικὸν ἀγῶνα. Πρέπει νὰ ἐλευθερώη τὸν ἑαυτὸν του ἀπὸ κάθε τι, ποῦ τὸν ἐμποδίζει εἰς τὴν καλὴν ἀσκήσιν τοῦ ἔργου του. Θὰ εἶναι δραματικὴ ἡ ζωὴ του, ἐὰν προσπαθῇ νὰ ἐλευθερώσῃ ἄλλους ἀπὸ τὰ βασανιστικὰ δεσμὰ τῆς ἁμαρτίας, ἐνῶ καὶ ἡ ἰδική του ψυχὴ περιβάλλεται ἀπὸ τὰς ἀοράτους ἀλύσεις μυστικῶν τυραννικῶν παθῶν.

Οἱ ἱερεῖς ἔπειτα πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε προσεκτικοὶ εἰς τὰς σχέσεις μὲ τοὺς ἐνορίτας των. Ἡ οἰκειότης των μὲ αὐτοὺς δὲν πρέπει νὰ ὀδηγῇ εἰς ζημίαν τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου. Πρέπει νὰ συνδέουν τὰ πνευματικὰ τέκνα τους μὲ τὸν Χριστὸν καὶ ὄχι μὲ τὸ πρόσωπόν τους. Δυστυχῶς πολλοὶ κληρικοὶ προβάλλουν τόσον πολὺ τὸν ἑαυτὸν τους εἰς διαφόρους ἐνορίας, ὥστε πολλὰ ἀπὸ τὰ πνευματικὰ τους τέκνα συνδέονται κυρίως μὲ αὐτοὺς καὶ ὄχι μὲ τὸν Σωτῆρα. Δι' αὐτὸ πολλοὶ Χριστιανοὶ διακόπτουν τὴν ἐπαφήν τους μὲ τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅταν ὁ πνευματικὸς τους πατὴρ πεθάνῃ ἢ μετατεθῇ.

Ἐπίσης οἱ κληρικοὶ, καὶ ἰδίως οἱ ἐξομολόγοι, δὲν πρέπει νὰ ὑποχωροῦν εἰς τὸν πειρασμὸν τῆς περιεργείας. Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς κατὰ τὴν ἐξομολόγησιν ἐρωτοῦν πράγματα, ποῦ δὲν ἐξυπη-

ρετοῦν τὸ συμφέρον τοῦ ἐξομολογουμένου, ἀλλὰ ἱκανοποιοῦν ἀπλῶς τὴν περιέργειάν τους ἢ μίαν μυστικὴν καὶ ὑποσυνειδητὸν ἐπιθυμίαν. Πρέπει νὰ ἀκούουν τὴν ἐξομολόγησιν μὲ ἀγνὴν καρδίαν καὶ μὲ ἐνδόμυχον προσευχὴν. Ἔτσι δὲν θὰ ἀφήνουν νὰ εὐρίσκουν θέσιν εἰς τὴν ψυχὴν των διάφοροι βέβηλοι σκέψεις καὶ ἡδυπαθῆ αἰσθήματα.

Ἡ αὐτοπειθαρχία τοῦ κληρικοῦ συνίσταται ἐπίσης εἰς τὴν αὐταπάρρησιν. Ὁ καλὸς ποιμὴν θυσιάζει διὰ τὸ ποιμνιὸν του τὸν χρόνον καὶ τὰς δυνάμεις του. Δὲν ὑπολογίζει τὸ συμφέρον του, ὅταν πρόκειται νὰ σκορπίσῃ τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀγάπης. Καὶ ὁ Ἰησοῦς πολλὰς φορὰς, ὅταν ἐθεράπευε ἀσθενεῖς καὶ ἐσκόρπιζε τὰς εὐεργεσίας Του, ἐλησμόνει καὶ αὐτὸ τὸ φαγητόν Του. Καὶ τὴν νύκτα ἀκόμη ἦτο εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πασχόντων. Καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὴν Ἐφεσον ἐπὶ «τριετιαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαύσατο μετὰ δακρῶν νουθετῶν ἕνα ἕκαστον» (Πράξ. κ', 31).

Ὅταν ὁ ἱερεὺς ἀγωνίζεται κατὰ μέτωπον πρὸς τὰς δυνάμεις τοῦ σκότους, πρέπει μαζὶ μὲ τὴν προσευχὴν νὰ καταφεύγῃ ἰδιαιτέρως καὶ εἰς τὴν νηστείαν (Πρβλ. Ματθ. ιζ', 21). Ἡ ἀληθὴς νηστεία δὲν σημαίνει μόνον ἀποχὴν ἀπὸ ὠρισμένα φαγητά, ὅπως εἶναι τὸ κρέας. Ἡ νηστεία προϋποθέτει ὅσον τὸ δυνατόν ἀπλουστεράν ζωὴν. Πάντοτε οἱ ἥρωες τῶν πνευματικῶν ἀγώνων εἶναι ἀνάγκη νὰ θυσιάζον πολλὰς καὶ ἀπὸ τὰς θεμιτὰς καὶ νομίμους τέρεψεις τῆς ζωῆς. Ὁ ἱερεὺς λοιπὸν μὲ χαρὰν θὰ ὑποβάλλεται εἰς διαφόρους θυσίας χάριν τοῦ ἔργου του. Ὅποιος δὲν κρατεῖ τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμά του εἰς πειθαρχίαν, αὐτὸς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιμετωπίσῃ κατὰ τρόπον νικηφόρον τὰς δυνάμεις τοῦ σκότους.

Εἰς τὴν αὐτοπειθαρχίαν τοῦ ἱερέως ἀνήκει καὶ ἡ προσοχὴ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐχεμυθείας καὶ τοῦ καθήκοντος τῆς σιωπῆς. Ὅχι μόνον οἱ ἐξομολόγοι δὲν πρέπει νὰ ἀνακοινῶνουν τὰ μυστικά τῆς ἐξομολογήσεως, ἀλλὰ καὶ κάθε κληρικός, ἐὰν θέλῃ νὰ κερδίσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ποιμνίου του, πρέπει νὰ μάθῃ νὰ σιωπᾷ δι' ὅ,τι τοῦ ἐμπιστεύονται.

Ὁ ὑποδειγματικὸς ἱερεὺς ἔχει μεγάλην εὐσυνειδησίαν εἰς τὸ ἔργον του. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰ ἐλάχιστα ζητήματα εἶναι πολὺ προσεκτικὸς καὶ εὐσυνειδητός. Ἔτσι θὰ ἐξαγοράζῃ κατὰ τὸ δυνατόν τὸν καιρὸν του διὰ τὴν ὑπηρεσίαν του πρὸς τὸν Κύριον. Θὰ κἀνῃ τακτικῶς τὰς ποιμαντικὰς ἐπισκέψεις του εἰς τὰς οἰκίας τῶν ἐνοριτῶν του. Θὰ εἶναι τακτικὸς εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν του καὶ θὰ διδῇ ταχέως ἀπάντησιν εἰς ἐκείνους, πού τοῦ ἔγραφαν ζητοῦντες βοήθειαν. Ποτὲ δὲν θὰ παραλείπῃ τὴν καθημερινὴν προσευχὴν του διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ποιμνίου του.

Ἐπίσης δεόν νά σημειώσωμεν, ὅτι ὁ ἱερεὺς πρέπει νά νικήσῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ μὲ τὴν τακτικὴν ἐξομολόγησίν του. Ἄς ἐκλέξῃ ἓνα συνάδελφόν του ὡς ἐξομολόγον καὶ ἄς τοῦ ἐκμυστηρευέται τὰ προβλήματα καὶ τοὺς ἀγῶνάς του. Ἔτσι ὄχι μόνον θὰ ἀνακουφίζεταί ἐσωτερικῶς, ἀλλὰ θὰ λαμβάνῃ καὶ καθοδήγησιν καὶ τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν.

Ἀληθῶς! Πόσον δύσκολος, ἀλλὰ καὶ πόσον ὠραία εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ καλοῦ ποιμένος! Βεβαίως ἀπαιτεῖται ἐκ μέρους αὐτοῦ ἀγὼν, αὐτοθυσία, ἡρωϊσμός. Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ δὲν μένουں χωρὶς ἀνταλλάγματα δι' αὐτόν. Μεταβάλλουں τὴν ζωὴν του εἰς ἓνα κομμάτι τοῦ παραδείσου. Τὸν μεταφέρουں εἰς μιαν ὠραίαν ἀτμόσφαιραν, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ἀντηχοῦν ἀναστάσιμοι κῶδωνες. Δημιουργοῦν εἰς τὸ ἐσωτερικόν του μιαν ἀνέκφραστον εὐτυχίαν. Πρόκειται διὰ τὴν εὐτυχίαν, ποὺ χαρίζει ἡ συνεχὴς προσπάθεια πρὸς ἀφιέρωσιν τῆς ζωῆς εἰς τὸ ὑψηλότερον ἔργον ἐπὶ τῆς γῆς.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, δ. Θ.
Καθηγητῆς τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν

Ἀπὸ τὴν ποιμαντορικὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὴν Νυκτερινὴν Βιοτεχνικὴν Σχολὴν («Ἡ Ἐργάνη Ἀθηνᾶ»). Περὶ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης ἰδὲ εἰς τὰ Χρονικά τοῦ συναποστειλομένου τεύχους τοῦ περιοδικοῦ («Ἐκκλησία»).

ΑΙ ΚΑΤΑΚΟΜΒΑΙ ΤΗΣ ΜΗΛΟΥ

Εἶναι θαυμάσιον τὸ τοπίον τοῦ Κλήματος, ὅπου εἰς ἑνὸς τετάρτου ἀπόστασιν ἀπὸ τὸ χωρίον Τρυπητῆ, εὐρίσκονται αἱ Κατακόμβαι τῆς Μήλου.

Ὁ λόφος, στὰ σπλάγγνα τοῦ ὁποίου ἔχουν ἀνορυχθῆ, εἶναι μᾶλλον ὀμαλὸς καὶ ἐπίπεδος στὴν κορυφῆ του. Ἄλλὰ ἀρετὰ ἀπότομος καὶ κατηφορικὸς στὰς πλαγίας του. Πτωχὸς καὶ λιτὸς εἰς βλάστησιν. Πλούσιος ὅμως εἰς φῶς, εἰς χρώματα καὶ εἰς εὐγενικότητα.

Ὅλιγα μόλις μέτρα ὑψηλότερον ἀπὸ τὰς Κατακόμβας, σώζονται, καλῶς σχετικῶς διατηρούμενες, ἑπτὰ κερκίδες ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς μαρμάρινον ἀμφιθέατρον τῆς νήσου. Πλησιέστατα δὲ εἰς αὐτό, εὐρίσκεται καὶ ὁ πτωχικὸς ἀγρός, εἰς τὰ ἀπαλά, ὅπως ἡ γύρις τῶν λουλουδιῶν, χρώματα τοῦ ὁποίου ἀνεκαλύφθη ἡ περιλάλητη Ἀφροδίτη τῆς Μήλου. Ἀκριβῶς δὲ στοὺς πρόποδας τοῦ λόφου εὐρίσκεται καὶ ὁ ἄλλος μικρὸς ἀγρός, εἰς τὸν ὁποῖον εὐρέθη ὁ περίφημος Τριαινοφόρος Ποσειδῶν τοῦ Ἑθνικοῦ μας Μουσείου.

Ὁ ἀγροτικὸς δρόμος, ποὺ ὀδηγεῖ πρὸς τὰς Κατακόμβας, εἶναι πολὺ γραφικὸς καὶ κατάσπαρτος σὲ ὄλην τὴν Μαιανδρικὴν του διαδρομὴν ἀπὸ θραύσματα ἀρχαίων μαρμάρων. Δεξιὰ του δὲ καὶ ἀριστερά του ὑψώνονται μελανίζοντα τὰ ἀρχαῖα τείχη τῆς πόλεως, ποὺ σοῦ ἐνθυμίζουσι τὴν φρικτὴν σφαγὴν τῶν Μηλίων ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον καὶ τὸν τραγικὸν διάλογον Μηλίων καὶ Ἀθηναίων, ποὺ μᾶς περιέσωσεν ὀλόκληρον ὁ Θεουκυδίδης.

Τὴν κορυφὴν δὲ τοῦ λόφου, ἐπάνω ἀπὸ τὸν ὁποῖον βαθύς, πάμφωτος καὶ ὀλογάλανος καμαρώνεται ὁ Οὐρανός, τὴν στεφανώνουσι τὰ ἐρείπια μιᾶς παλαιοβυζαντινῆς Βασιλικῆς καὶ ἑνὸς ἀρχαίου Βαπτιστηρίου.

Καὶ τὸ ὅλον τοπίον ἀποπνέει μίαν πνευματικότητα, ποὺ συγκινεῖ βαθύτατα. Διότι ὀλοζώντανη ἀναδύεται ἀπὸ παντοῦ ἡ Ἑλληνικὴ ἀρχαιότης, ποὺ εἰς τὴν ἀπόμερην καὶ ἐρημικὴν αὐτὴν γωνίαν μᾶς ἐφανέρωσεν ἕνα ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματα τῆς Τέχνης, καὶ τὰ ἀσύγκριτα μεγαλουργήματα τῆς καλλιτεχνικῆς ἐμπνεύσεως.

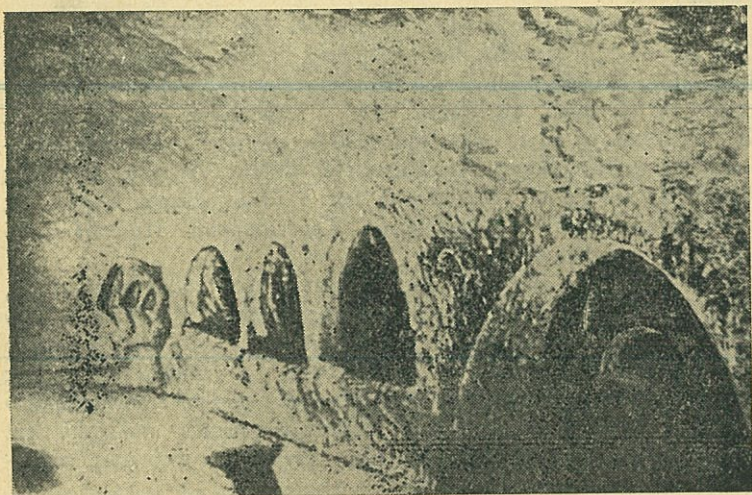
Καὶ τὴν πνευματικότητα αὐτὴν τοῦ τοπίου τὴν ἐντείνουσι καὶ τὴν ἐνδυναμώνουσι ἀκόμη περισσότερο αἱ ἱεραὶ του Κατακόμβαι, ποὺ μᾶς ὑποβάλλουσι στὴν σκέψιν τὴν Προδρομικὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν ὑπέροχην ἀγωνιστικὴν διάθεσιν τῆς Φυλῆς μας.

Ὅπως δὲ ὀλίγον παρακάτω παίζουσι καὶ βοστρυχίζονται στὰ πόδια τοῦ γραφικοῦ λόφου τὰ χρυσογάλανα νερὰ τοῦ Αἰγαίου, ὁ

υποβλητικὸς τοὺς ρόχθος, ποὺ γεμίζει τὴν σιωπὴν ὡσὰν κρυφανασασμὸς τῆς αἰωνίας ζωῆς, προκαλεῖ τὴν ρέμβην καὶ κάποιον ἀόριστον δέος μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς, διὰ τὸ ἄλυτον αἰνιγμὰ τῆς καὶ τὸ ἀπέραντον μυστήριόν τῆς!...

*
**

Αἱ Κατακόμβαι τῆς Μήλου ἀνεκαλύφθησαν κατὰ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1840 ἀπὸ τὸν περίφημον Γερμανὸν ἀρχαιοδίφην Ross, ὁ ὁποῖος καὶ πρῶτος τὰς ἐμελέτησε καὶ μᾶς τὰς περιέγραψε. Ἀργό-

Ἄποψις διαδρόμου τῶν Κατακομβῶν.

(Ἐκ τῆς σχετικῆς μελέτης τοῦ Καθηγητοῦ κ. Γ. Σωτηρίου)

τερον, τὰς ἐπεσκέφθη καὶ τὰς ἐμελέτησεν καὶ ὁ Γάλλος Bayet. Ἀπὸ δὲ τοὺς ἰδικούς μας, ἠσχολήθη μὲ αὐτὰς ὁ ἄλλοτε Γραμματεὺς τῆς Βασιλίσσης Ὀλγας καὶ Ὑφηγητὴς τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας Γ. Λαμπάκης. Τελευταίως δέ, καὶ προσεκτικώτερον καὶ μεθοδικώτερον ἀπὸ ὅλους, ὁ διαπρεπὴς καθηγητὴς τῆς Χριστιανικῆς τέχνης εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν κ. Γ. Σωτηρίου, ὅστις καὶ προέβη εἰς ἀνακοίνωσιν πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν, διὰ τὰ ἐπιστημονικὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν του, τὴν ὁποίαν καὶ ἐδημοσίευσεν μὲ ὡραίας φωτογραφίας τόσον τῆς κατόψεώς των, ὅσον καὶ τῶν διαδρόμων τους. Ἐπίσης δὲ καὶ ἐπιγραφῶν.

Συμφώνως πρὸς τὰ πορίσματα αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ μας Ἀκα-

δημαϊκοῦ, αἱ Κατακόμβαι τῆς Μήλου εἶναι σύμπλεγμα τριῶν Κατακομβῶν. Καὶ ἀποτελοῦνται ἀπὸ τρεῖς κυρίως διαδρόμους, ποῦ συγκοινωνοῦν μεταξύ τους, μὲ ἄλλους μικρότερους, ἀπὸ στενόπορτα κάπως περάσματα. Οἱ ὑπόγειοι αὐτοὶ διάδρομοι εἶναι ἀρκετὰ εὐρύχωροι καὶ ὑψηλοί, οὕτως ὥστε ὁ ἐπισκέπτης ἠμπορεῖ νὰ βαδίξῃ ἐντὸς τους ἐλευθέρως. Ἀπαρτίζονται ἐπίσης καὶ ἀπὸ ἓνα συνεχόμενον, ἀλλὰ χωριστόν, νεκροθάλαμον, ποῦ εἶναι παρόμοιος πρὸς τοὺς νεκροθαλάμους τῶν Κατακομβῶν τῆς Ρώμης.

Στὰ τοιχώματα τῶν διαδρόμων αὐτῶν, σ' ὅλην τους τὴν διαδρομὴν ἔχουν λαξευθῆ, καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευράς, τοξοειδεῖς καμάρες (arcosolia κατὰ τὴν Λατινικὴν τους ἔκφρασιν), ποῦ τὸ μῆκος καθενὸς εἶναι 1,66 τοῦ μέτρου. Στὴν βάσιν δὲ τῶν Καμαρῶν αὐτῶν ἔχουν ἀνοιχθῆ τάφοι, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι ἀρκετὰ εὐρύχωροι. Καὶ προφανῶς, ἦσαν τάφοι οἰκογενειακοί.

Τάφοι ἐπίσης ἔχουν ἀνοιχθῆ καὶ ἐπάνω στὸ ἔδαφος τῶν διαδρόμων, οἱ ὁποῖοι ἀρχικῶς ἐσκεπάζοντο μὲ πλάκας. Σήμερον ὅμως εἶναι ἀνοικτοί. Διότι, κατὰ καιροῦς, ἀφηρέθησαν καὶ ἐσυλήθησαν οἱ πλάκες τους. Καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται κάποια προσοχὴ εἰς τὸ βάδισμα. Καὶ μία ἀπὸ τὰς πρώτας φροντίδας, πρέπει νὰ εἶναι ἡ κάλυψις τους. Ὁ Ross ἀναβιβάζει τὸν ἀριθμὸν τῶν τάφων αὐτῶν εἰς δύο περίπου χιλιάδας. Ὑπολογίζει δὲ εἰς ὀκτὼ περίπου χιλιάδας τοὺς νεκρούς, ποῦ ἔχουν ἐνταφιασθῆ ἐκεῖ. Ὁ Bayet ὅμως, εὐρίσκει κάπως ὑπερβολικὸν τὸν ἀριθμὸν αὐτόν.

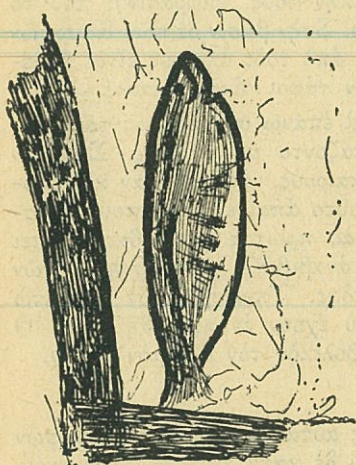
* *

Τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὰς τοξοειδεῖς αὐτὰς Καμάρας τῶν τάφων εἶναι ἐντελῶς ἀδιακόσμητον. Σχεδὸν δὲ κατὰ κανόνα ἔχουν ἀνοιχθῆ παραπλεύρως τους, καὶ ἐνίοτε εἰς τὸ μέσον τοῦ τυμπάνου τους μικρὰ κοιλώματα, ποῦ ἐχρησίμευαν διὰ νὰ τοποθετοῦνται ἐκεῖ λύχνοι ἢ καντήλια, ποῦ τὰ ἴχνη τοῦ καπνοῦ των σώζονται καὶ διακρίνονται καὶ σήμερον. Ὑπάρχουν ὅμως ἀρκετές, ποῦ ἔχουν ἐπιχρισθῆ μὲ ἀσβεστοκονίαμα χρωματισμένον μὲ βαθυκύανον χρωμα. Τὸ δὲ ἐξωτερικὸν τους χεῖλος, καὶ τὴν ἐσωτερικὴν στεφάνην τῶν τόξων τους, τὴν περιβάλλει κόκκινη ταινία, ποῦ συχνότατα κατέληγε σὲ κάποιο φυτικὸν κόσμημα καὶ γραμμικὰς διακοσμήσεις.

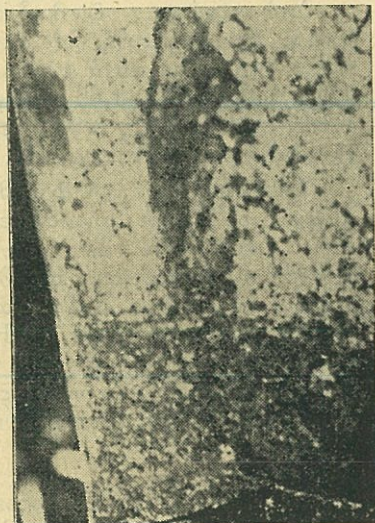
Τὸ ἐσωτερικὸν ἐπίσης τοίχωμά τους ἐστολίζετο συχνὰ μὲ συμβολικὰς πρωτοχριστιανικὰς παραστάσεις. Καὶ ἦτο καὶ ἐνεπίγραφον. Εἶναι δὲ δυστύχημα, ὅτι κατεστράφησαν ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν καὶ ἀπὸ τὰ νερὰ τῶν βροχῶν, τὰ ὁποῖα, ἐπὶ αἰῶνας μακροῦς, κατεστάλαζαν μέσα εἰς τοὺς καταχωσμένους διαδρόμους τῶν

Κατακομβῶν. Εἰς τοῦτο δὲ συνετέλεσε κατὰ πολὺ καὶ τὸ ἐγγώριον χρῶμα (μίλτο), μὲ τὸ ὁποῖον ἐπεγράφοντο. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἀκηδία τῶν ἀρμοδίων, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀποκάλυψίν τους.

Πάντως ὁ Ross ἀναφέρει, ὅτι εἰς ἓνα τοίχωμα καμάρας διέκρινεν ἄνθη. Καὶ κλαδιὰ δένδρου. Ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα ἐκάθητο πτηνόν. Τὸ δὲ σπουδαιότερον, ὁ κ. Σωτηρίου ἀνεκάλυψε τὴν παράστασιν ΙΧΘΥΟΣ, τὴν ὁποίαν καὶ ἐφωτογράφησεν. Καὶ ἡ ὁποία,

Συμβολικὴ παράστασις
τοῦ Χριστοῦ ὡς ἰχθύος.

Φωτογραφία
τῆς διὰ σχεδίου ἀποδιδόμενης
παραστάσεως τοῦ ἰχθύος.

(Ἐκ τῆς σχετικῆς μελέτης τοῦ Καθηγητοῦ κ. Γ. Σωτηρίου)

ὅπως εἶναι γνωστόν, εἶναι ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους συμβολισμοὺς τοῦ Χριστοῦ. Ἐκτὸς δὲ ἀπὸ τὰς ἐπιγραφάς, πού εἶχεν ἀναγνώσει καὶ ἀντιγράψει ὁ Ross, ἀνέγνωσε καὶ ἄλλας.

Τοιοτοτρόπως ἀπεδείχθη, κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον, ὅτι αἱ Κατακόμβαι τῆς Μήλου ἀνάγονται εἰς τοὺς πρωτοχριστιανικοὺς χρόνους. Ὁ Ross δὲ ὑποστηρίζει, ὅτι εἶναι τοῦ δευτέρου αἰῶνος. Προσάγει μάλιστα καὶ πειστικὰς παλαιογραφικὰς ἐνδείξεις, ὅτι μία ἀπὸ τὰς ἐπιγραφάς, πού ἀνέγνωσε, ἀνάγεται εἰς τὸν πρῶτον μετὰ Χριστὸν αἰῶνα!...

Ἄλλὰ εἶναι δυνατόν τοῦτο;

Εἶναι δυνατόν ἡ λυτρωτικὴ πορεία τοῦ Εὐαγγελίου, ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν πρὸς τὴν Δύσιν, νὰ ἐσημειώθηκεν εἰς τὴν Μῆλον τόσον ἔνωρίς;

Ἐχει λοιπὸν ἡ Μῆλος, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ τοῦτο ἀκόμη τὸ προνόμιον; Ὅτι δηλαδή, αὐτὴ ηὔτύχησε νὰ γίνῃ ἡ νυμφαγωγὸς τῆς θείας Χριστιανικῆς Ἀληθείας εἰς τὰς ὠραίας Κυκλάδας μας;

Καὶ ὑπῆρξαν λοιπὸν τὰ γραφικώτατα παράλια τῆς ἑνας ἀπὸ τοὺς πρώτους Ἑλληνικοὺς τόπους, ὅπου ἐζωγράφησαν ψυχῆς εἰς τὴν Πίστιν τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν θείαν σαγήνην τῶν Εὐαγγελικῶν Μακαρισμῶν;

Ναί! ἀπαντῶμεν, χωρὶς δισταγμῶν. Καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι, ἕνεκα τῶν ὁποίων θεωροῦμεν τοῦτο πιθανώτατον.

Ἡ Μῆλος, καθὼς ὅλοι γνωρίζομεν, ἔχει ἓνα ἀπὸ τοὺς θαυμασιωτέρους καὶ ἀσφαλεστέρους φυσικοὺς λιμένας τῆς Μεσογείου. Ὁ ὁποῖος, ἐπιπροσθέτως, εὐρίσκεται εἰς ἐξαιρετικῶς ἐπίκαιρον θέσιν, δι' ὅλα τὰ πλοῖα ποῦ θαλασσοποροῦν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν πρὸς τὴν Δύσιν, καὶ τὰνάπαλιν. Διὰ τὸν λόγον δὲ αὐτόν, ἐχρησίμευε πάντοτε ὡς ἀσφαλὲς ἀγκυροβόλιον κάθε πλοίου, ποῦ τοῦ συνέβαινε νὰ συναντήσῃ σφοδρὰν τρικυμίαν, κατὰ τὸν διάπλουν του στὸ ἀνεμόδαρτον καὶ βραχόσπαρτον Αἰγαῖον. Καὶ οἱ κίνδυνοι τότε ἦσαν ἀσυγκρίτως μεγαλύτεροι ἀπὸ σήμερον!

Εἶναι λοιπὸν πιθανὸν — ποῖος ἤμπορεῖ νὰ τὸ ἀποκλείσῃ; — κάποιος ἀπὸ τοὺς Θεῖους Ἀποστόλους, ἢ κάποιος ἀπὸ τοὺς πρώτους ὁπαδοὺς καὶ μαθητάς των, καὶ ἴσως — τίς γνωρίζει; — καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Παῦλος, ἐνῶ ἐταξίδευε πρὸς τὴν Ρώμην, νὰ ἠναγκάσθῃ, ἕνεκα τρικυμίας, νὰ προσορμισθῇ εἰς τὸν λιμένα τῆς Μήλου! Κατὰ τὴν ἀναγκαστικὴν δὲ ἀγκυροβολίαν τοῦ πλοίου του ἐκεῖ, ἔως ὅτου κοπάσῃ ἡ θαλασσοταραχὴ, ἔσπειρε τὸν σπόρον τοῦ Χριστοῦ. Ἀπὸ τὸν ὁποῖον, «ὡς καρπὸς τῆς Χάριτος εἰς ἀγαθὴν Γῆν», ἐξεβλάστησαν αἱ Κατακόμβαι τῆς! Τὴν ὑπόθεσιν δὲ αὐτὴν, τὴν καθιστᾶ περισσότερον πιθανὴν τὸ ἐξακριβωμένον ἱστορικῶς γεγονός, ὅτι εἰς τὴν Μῆλον, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἤκμαζεν ἡ ἐξόρυξις καὶ ἡ ἐμπορία τοῦ μεγάλου ὀρυκτοῦ τῆς πλούτου, ποῦ τὴν διενήργουν ἀποκλειστικῶς Ἑβραῖοι, οἱ ὁποῖοι πάντοτε διεκρίθησαν, καὶ ὡς μεταλλωρύχοι, καὶ ὡς ἔμποροι. Τότε δέ, διετῆρουν εἰς τὴν Μῆλον πολυπληθῆ, καὶ ἐξαιρετικῶς ἀνθοῦσαν οἰκονομικῶς παροικίαν!

Ὁ πλοῦτος δὲ καὶ ἡ εὐημερία τῆς Ἑβραϊκῆς αὐτῆς παροικίας τῆς Μήλου διαπιστώνεται καὶ ἀπὸ μίαν κωμικοτραγικὴν διήγησιν, ποῦ ἀναφέρει σχετικῶς ὁ Λίβιος. Κατὰ τὸν Ρωμαῖον λοιπὸν

αὐτὸν ἱστορικόν, κάποιος νεαρὸς Ἑβραῖος, ὀνομαζόμενος Ἀλέξανδρος, συνέπεσε νὰ ὁμοιάζῃ καταπληκτικῶς πρὸς τὸν ὁμώνυμόν του δευτερότοκον υἱὸν τοῦ παμπλούτου Βασιλέως τῆς Ἰουδαίας Ἡρώδου. Τὴν ὁμοιότητά του δὲ καὶ τὴν ὁμωνυμίαν του αὐτῆν, ἐσκέφθη νὰ τὴν ἐκμεταλλευθῆ ἕνας κερδοσκόπος συμπολίτης του. Καὶ τοιοῦτοτρόπως, νὰ διεκδικήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους, καὶ τὸν θρόνον τῆς Ἰουδαίας, καὶ τὰ μεγάλα πλοῦτη τοῦ δῆθεν πατρὸς του.

Τὸ ἐπιχείρημα ὅμως αὐτὸ ἐχρειάζετο μεγάλας δαπάνας. Μετέβη λοιπὸν εἰς τὴν Μῆλον. Καὶ ἐκεῖ, συνεχέντρωσεν εὐκόλως ἀπὸ τοὺς πλουσίους ὁμοεθνεῖς του τὰ ἀναγκαιοῦντα χρήματα. Δυστυχῶς ὅμως ἡ ἀπάτη ἀπεκαλύφθη. Καὶ ὁ μὲν τυχοδιώκτης καὶ ἀπατεῶν κερδοσκόπος ἐθανατώθη. Ὁ δὲ Ψευδαλέξανδρος κατεδικάσθη νὰ κωπηλατῆ ἰσοβίως εἰς κάτεργα. Διὰ δὲ τοὺς μωροπίστους Ἑβραίους τῆς Μήλου, ὁ Αὐγούστος ἐθεώρησεν ὡς ἀρκετὴν καὶ ὀδυνηρὴν τοὺς τιμωρίαν, ὅτι ἔχασαν τὰ μεγάλα ποσὰ ποῦ διέθεσαν...

Ἀσφαλῶς λοιπὸν, μεταξύ τῶν παροίκων αὐτῶν Ἑβραίων τῆς Μήλου ἐκηρύχθη ἀρχικῶς ἡ νέα θρησκεία. Καὶ ἴσως, ὀλίγους μόνον χρόνους, ἐπειτα ἀπὸ τὴν Σταύρωσιν καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἀμάχητον τεκμήριον τῶν πρωτοχριστιανικῶν τῆς Κατακομβῶν, ἔχομεν πρὸς τοῦτο καὶ ἄλλην ἰσχυροτάτην ἔνδειξιν. Τὴν ἀνακάλυψιν δηλαδὴ ἐνὸς μαρμαρίνου ἀγάλματος, ποῦ εἰς τὰ νῶτα του ἔχει χαραγμένον τὸν τίμιον Σταυρὸν. Γεγονός, ποῦ πιστοποιεῖ, ὅτι τοῦτο ἐγένινεν ἀπὸ κάποιον Χριστιανόν, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἀκόμῃ, ποῦ τὰ ἀγάλματα ἦσαν ἀντικείμενα θείας λατρείας!....

* *

Παρήλθεν ὅμως ἡ Ρώμη. Καὶ τὸ μεγαλεῖόν της. Καὶ ὁ βαρὺς καὶ ἄπτερος πολιτισμὸς της!

Ἐκφράσεις καὶ συμβολισμοὶ τῶν ἀνθρωπίνων συναισθημάτων, καὶ τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἐκάστοτε ἀξιῶν, εἶναι οἱ διάφοροι Πολιτισμοί, ποῦ ἔργον τοὺς εἶναι νὰ προβάλλουν καὶ νὰ ἀντανακλοῦν τὴν ζωὴν τοῦ πνεύματος, μέσα εἰς τὸν ἱστορικὸν κόσμον. Κάθε φορὰν δέ, ποῦ ἀτονοῦν αἱ πεποιθήσεις τῶν ἀνθρώπων, ἢ μεταβάλλονται καὶ ἐκφυλίζονται τὰ ἰδανικά τους καὶ τὰ αἰσθημάτά τους, καὶ οἱ πολιτισμοὶ παύουν τότε νὰ ἐκφράζουν τὴν γνησίαν ζωὴν τοῦ πνεύματος, καὶ ὡς μοιραία συνέπεια ἐπακολουθεῖ ἡ κατάρρευσις τους καὶ ἡ ἐξαφάνισις των. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξηφανίσθη καὶ ὁ Ἀσσυριακὸς καὶ ὁ Φοινικικὸς καὶ ὁ Αἰγυπτιακὸς καὶ ὁ Ἑβραϊκὸς καὶ ὁ Ρωμαϊκὸς Πολιτισμὸς. Εἶναι δὲ

επόμενον εἰς τὴν κατάρρευσίν τοὺς αὐτὴν, νὰ συμπαρασύρουν μαζί τους, καὶ ὅλας ἐκείνας τὰς μορφὰς τῆς ζωῆς, ποὺ τὰς ἐσυμβόλιζαν, καὶ ποὺ ἦσαν ἡ ὀργανικὴ τοῦ προβολῆ καὶ ἐκδήλωσις!

Τὸ ἴδιον συνέβη καὶ τότε. Μία νέα ἀλήθεια εἶχε — κατὰ θεῖαν εὐδοκίαν — ἀνατελεῖ, ποὺ τὴν διεμήνυσε τὸ γλυκύτερον ἄστρον τῆς Βηθλεέμ. Καὶ ἀπὸ τὴν στιγμήν ἐκείνην ὁ Κοσμοκρατορικὸς Ἡλιος τῆς Ρώμης ἤρχισε νὰ κλίνη πρὸς τὴν δύσιν του. Θολὸς ἀπὸ τὴν ἄχναν τῶν ἀναστεναγμῶν τῶν λαῶν, ποὺ κατεδυνάστευε. Καὶ ὀλοπόρφυρος ἀπὸ τὰ μαρτυρικὰ αἵματα, ποὺ ἔχυνεν εἰς ποταμούς ὀλοκλήρους.

Καὶ μαζί του ἔσβηναν καὶ ἐξηφανίζοντο βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον καὶ οἱ φανατισμοὶ τῶν Εἰδωλολατρῶν. Καὶ ἐμαραίνετο καὶ ἐλώφαζε καὶ ὁ μανιώδης ζῆλος τῶν Ἐθνικῶν, ἐναντίον τῶν ὀπαδῶν τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ τὸ λυτρωτικὸν κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου μετεδίδοτο μὲ ταχύτητα παντοῦ. Καὶ ἠπλώνετο ὀλοένα καὶ πλατύτερον. Καὶ ἀνανέωνε τὴν ἀποσυντεθειμένην σάρκα τοῦ κόσμου. Καὶ αἱ συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων ἐφωτίζοντο. Καὶ ἠνοιγετο ὁ δρόμος πρὸς τοὺς Οὐρανοὺς, ποὺ εἶχεν ἀποφραχθῆ ἀπὸ τὴν βαρεῖαν νέφωσιν τῶν ψυχῶν. Καὶ ὁ Χριστιανισμὸς ἐπεβάλλετο. Καὶ ἐγένετο ὁ θεοχάρακτος δρόμος ποὺ ὀδηγεῖ πρὸς τὴν θέωσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου.

Πρωτεύουσα τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραμῆνῃ πλέον ἢ ἔκφυλος Ρώμη! Καὶ μετεφέρθη ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνον τὸν Μέγαν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν μας Βυζάντιον. Καὶ ἐντὸς ἐλαχίστου χρόνου ὁ Στραυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἀνεβιβάζετο ἐπάνω εἰς τοὺς θυρεοὺς καὶ τὰς σημαίας τοῦ νέου Ἑλληνορωμαϊκοῦ Κράτους, ὡς σύμβολον Νίκης, καὶ Δικαιοσύνης, καὶ Ἐλευθερίας!

* * *

Μαζὶ μὲ τὴν ἀνεξιθρησκείαν, ποὺ ἀρχικῶς ἐπεκράτησε τότε, καὶ τὴν ὁποῖαν ἐπηκολούθησεν ἀμέσως ἡ ἀναγνώρισις καὶ ἐπισημοποίησις τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ, ἐλησημονήθησαν φυσικῶς καὶ αἱ Κατακόμβαι, καὶ ἐγκατελείφθησαν τὰ ὑποβλητικὰ τοὺς σκιοφῶτα, ὡς τόποι συνάξεως τῶν πιστῶν.

Παρεδόθησαν δὲ τότε εἰς τὴν Λήθην καὶ αἱ Κατακόμβαι τῆς Μήλου. Καὶ συμεριζόμενες τὴν Μοῖραν τοῦ μαρμαρίνου ἀμφιθεάτρου τῆς, τῶν ἰσχυρῶν τειχῶν τῆς ἀρχαίας τῆς πόλεως, καὶ τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου, ἐφθειρόντο βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἀπὸ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ, καὶ κατεσυλοῦντο ἀπὸ διαφόρους ἐπιδρομεῖς. Τελικῶς δέ, καὶ κατεχώσθησαν εἰς τὴν ἐρημαθεῖσαν

πλέον έντελῶς περιφέρειαν τοῦ Κλήματος. Καί τελικῶς τὸ πάν-
σεπτον αὐτὸ μνημεῖον κατεκαλύφθη ἀπὸ χῶματα. Καί ἐλησμονήθη
παντελῶς, ἕως ὅτου ἀπεκαλύφθη ἀπὸ τὸν Ross.

Καί τώρα μετὰ τὴν τελευταίαν προσπάθειαν πρὸς ἀξιοποίησιν
τοῦ μνημείου αὐτοῦ, πιστεύω ἀκραδάντως, ὅτι αἱ Κατακόμβαι
τῆς Μήλου, ποὺ καθαγιάζουν τὴν ιστορικὴν γῆν τῆς ὠραίας νή-
σου, θ' ἀποβοῦν τάχιστα, Πανελλήνιον καὶ Πανορθόδοξον προσκύ-
νημα. Καί θ' ἀποτελοῦν ἕσσει ἕναν ἀπὸ τοὺς ἐκθαμβικωτέρους
ἀδάμαντας τοῦ πνευματικοῦ διαδήματος τῆς Ἑλλάδος μας...

ΘΕΟΔ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΚΑΤΙ, ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ
ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΟΛΟΙ ΟΙ ΙΕΡΕΙΣ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΡΩΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

(Πολλές φορές οἱ ἱερεῖς μας βρίσκονται σέ δύσκολη θέσι, ὅταν
δέν ἔμποροῦν νά περιθάψουν διαφόρους δυστυχισμένους, ποὺ ζη-
τοῦν τὴν ἐνίσχυσί τους. Νομίζομε, πὼς σέ πολλές περιπτώσεις θὰ
ἔμποροῦσαν νά βγοῦν ἀπ' τὸ ἀδιέξοδον, ἂν εἶχαν ὑπ' ὄψιν τους
τὴν θαυμασίαν ἐργασίαν, ποὺ ἐπιτελεῖ ὁ «Σταθμὸς Πρώ-
των Κοινωνικῶν Βοηθειῶν». Εὐχόμεθα ὀλόψυχα νά
ἰδρυθοῦν τέτοιοι σταθμοὶ στὸ μέλλον σέ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος).

Τὸ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Βασιλικὸν
'Εθνικὸν Ἰδρυμα, σκοπὸς τοῦ ὁποίου, ὡς γνωστόν, εἶναι ἡ ἐξύ-
ψωσις τοῦ ἠθικοῦ, βιοτικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἐπιπέ-
δου τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἱδρυσε καὶ ἔθεσε τὸ πρῶτον εἰς λει-
τουργίαν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, Λεωφόρος Ἀλεξάνδρας καὶ Νοταρᾶ
50, Σταθμὸν Πρώτων Κοινωνικῶν Βοηθειῶν, τηλεφῶνον 811.088,
σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ παροχὴ ἐπείγουσας κοινωνικῆς περι-
θάψεως εἰς ἀναξιοπαθοῦντα ἄτομα.

Ὅλοι σχεδὸν οἱ ἄνθρωποι στὴ ζωὴ, εἰς οἵανδήποτε καὶ ἂν
ἀνήκουν κοινωνικὴν τάξιν καὶ οἰαιδήποτε καὶ ἂν εἶναι αἱ συν-
θῆκαι διαβιώσεώς των, ἀντιμετωπίζουν μίαν μοιραίαν ἢ τραγικὴν
στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν, χωρὶς ἠθικὴν ἢ ψυχικὴν συμπαράστα-
σιν, δύνανται νά ὀδηγηθοῦν εἰς δυστύχημα, αὐτοκτονίαν, κολά-
σιμον πρᾶξιν καὶ εἰς διάβημα ἠθικῆς καταπτώσεως.

Εἶναι ἡ μοιραία στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποίαν μία κόρη,
πληγωμένη βαθεῖα στὴν εὐαισθησία της ἀπὸ τὰ πικρὰ λόγια τοῦ
ὄργισμένου καὶ αὐστηροῦ πατέρα της, διότι ἐβράδυνε γὰ ἐπιστρέψῃ

στο σπίτι της ή διότι συνεδέθη με ένα νέον ή δι' άλλην οικογενειακήν φύσεως αίτιαν, στην άπελπισία της και χωρίς να σκεφθῆ με ψυχραιμίαν, έγκαταλείπει την ίδια νύκτα τὸ σπίτι της. Δέν έχει ποῦ να μεταβῆ. Περιφέρεται την νύκτα εἰς τὰς ὁδοὺς. Εἰς κάθε βῆμα της ἐνεδρεύει ὁ κίνδυνος. Ὁ Σταθμὸς Πρώτων Κοινωνικῶν Βοηθειῶν θὰ τῆς προσφέρῃ φιλόστοργον στέγην, θὰ ρυθμίση τελικῶς τὴν ὑπόθεσίν της και θὰ τὴν σώση ἀπὸ τὸν κατήφορον, εἰς τὸν ὁποῖον μοιραίως ὀδηγεῖται.

Εἶναι ἡ στιγμή ἡ κατὰ τὴν ὁποίαν μία ὑπηρετρια ἀπολύεται ἀπὸ τὸ σπίτι ὅπου ἐργάζεται, διὰ πολλοὺς και διαφόρους λόγους. Δέν έχει ποῦ να μεταβῆ ἢ να διανυκτερεύσῃ. Θὰ καταφύγῃ ὅμως εἰς τὸν Σταθμὸν ὅπου θὰ τῆς παρασχεθῆ κάθε δυνατὴ κοινωνικὴ βοήθεια, ψυχικὴ και ἠθικὴ συμπαράστασις διὰ να ἐξεύρη ἐργασίαν ἢ να ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν της πατρίδα.

Εἶναι ἡ στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν μία κοπέλλα ἐγκαταλείπει τὴν ἐπαρχίαν της διότι ὑπέστη τὰς συνεπείας ἑνὸς συναισθηματικοῦ δεσμοῦ και ἡ μικρὰ κοινωνία τοῦ χωριοῦ δέν ἀνεχεται αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὰς παρεκτροπὰς. Ὁ Σταθμὸς Πρώτων Κοινωνικῶν Βοηθειῶν θὰ τὴν φιλοξενήσῃ και θὰ τὴν τακτοποιήσῃ εἰς ἕνα νοσοκομεῖον διὰ να φέρῃ εἰς τὴν ζωὴν τὸ παιδί της.

Εἶναι ἡ στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν μετὰ μίαν λογομαχίαν νεαρὰ σύζυγος ἀποπέμπεται ὑπὸ τοῦ συζύγου της ἐν καιρῷ νυκτὸς χωρίς να ἔχῃ ποῦ να καταφύγῃ διατηροῦσα τὴν ἀξιοπρέπειάν της.

Εἶναι ἡ στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν ἕνας νέος ἀποπέμπεται ἀπὸ τὸν ὠργισμένον πατέρα του χωρίς να ἔχῃ συγγενεῖς να καταφύγῃ.

Εἶναι ἡ στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ μικρὸς ἐπαρχιώτης φθάνει εἰς τὴν πρωτεύουσαν με μερικὲς οἰκονομίες και τὴν αἰσιοδοξίαν ὅτι θὰ βρῆ ἀμέσως ἐργασίαν. Τὰ χρήματα ὅμως ἐξάντλουνται και ἀπομένει χωρίς μέσα και προστασίαν. Ὁ Σταθμὸς θὰ τὸν φιλοξενήσῃ, θὰ τοῦ δώσῃ κουράγιο, θὰ τὸν τοποθετήσῃ κάπου ἢ θὰ τὸν στείλῃ στο χωριό του.

Εἶναι ἐπίσης ἡ στιγμή τοῦ ἀποφυλακίζομένου, ποῦ χωρίς γνωρίμους ἢ φίλους δέν δύναται να ἐξεύρη ἐργασίαν ἢ χρήματα διὰ να ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ χωριό του. Αἱ ἀποτυχίαι εἰς τὰς ἐπικλήσεις του τὸν ὑποχρεώνουν να νοσταλγήσῃ τὰ κάγκελα τῆς φυλακῆς και εἶναι ἕτοιμος να διαπράξῃ ἕνα νέον ἀδίκημα. Ὁ Σταθμὸς Πρώτων Κοινωνικῶν Βοηθειῶν θὰ τοῦ προσφέρῃ τὰς πρώτας κοινωνικὰς βοηθείας και θὰ γεμίσῃ με φῶς τὸ σκοτάδι τῆς ψυχῆς και τοῦ νοῦ του.

Διὰ τοιαύτας καὶ πλῆθος ἄλλων παρομοίων περιπτώσεων ἰδρύθη ὁ Σταθμὸς Πρώτων Κοινωνικῶν Βοηθειῶν. Τὸ κτίριόν του ἀποτελεῖ ζεστὴν καὶ φιλόξενον οἰκογενειακὴν ἐστίαν, ὅπου περιβάλλονται μὲ στοργὴν ἄτομα εὐρισκόμενα εἰς ἀπελπισίαν καὶ ἀπόγνωσιν χωρὶς ἡθικὴν βοήθειαν καὶ ψυχικὴν συμπαράστασιν.

Ὁ Σταθμὸς Πρώτων Κοινωνικῶν Βοηθειῶν λειτουργεῖ συνεχῶς, ἄνευ διακοπῆς, καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα. Γίνονται δεκτοὶ εἰς αὐτόν, διὰ χρονικὸν διάστημα 24ων ὥρῶν τὸ πολὺ, ὅλοι ὅσοι ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην κοινωνικῆς βοήθειας, ἀνεξαρτήτως ἰδιότητος, φύλου, ἡλικίας, οἰκονομικῆς καταστάσεως ἢ κοινωνικῆς θέσεως.

Ὁ Σταθμὸς διατηρεῖ μὲ σεβασμὸν τὴν ἀνωνυμίαν παντὸς προσερχομένου.

Ὁ Σταθμὸς δὲν ἀσχολεῖται μὲ τὴν παροχὴν περιθάλψεως εἰς ἐπαίτας, ἀλήτας, τοξικομανεῖς ἢ ἀνέργους, διότι αἱ περιπτώσεις αὐταὶ ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν Γραφείων εὐρέσεως ἐργασίας.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς του εἰς τὸν Σταθμὸν ὁ προσφεύγων λαμβάνει τὰς καταλλήλους συμβουλὰς. Ὁ κοινωνιολόγος, ὁ ἰατρός, ὁ ψυχίατρος, ὁ παιδαγωγὸς καὶ ὁ κοινωνιολόγος ἱερεὺς δίδουν τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν, ἢ ὁποῖα θὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἴτε εἰς τὴν οἰκογενειακὴν του στέγην καταλλήλως ἐτοιμασθεῖσαν νὰ τὸν δεχθῇ εἴτε πρὸς τὸ Ἴδρυμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι ἐνδεδειγμένον νὰ τοῦ παράσχη περαιτέρω βοήθειαν πρὸς οὐσιαστικωτέραν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματός του, χωρὶς νὰ μείνῃ οὔτε στιγμὴν ἀβοήθητος. Ἐξ ἄλλου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παραμονῆς του εἰς τὸν Σταθμὸν εὐρίσκει κατάλληλον συντροφίαν, ἀναλόγως τῆς μορφώσεως, τοῦ φύλου καὶ τῆς ἡλικίας του. Εὐρίσκει, ἂν θέλῃ, βιβλία νὰ διαβάσῃ καὶ δύναται νὰ συνομιλήσῃ μὲ εἰδικούς ἐπιστήμονας καὶ παιδαγωγούς, σχετικῶς μὲ τὴν δύσκολον θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται ἢ τὴν κατάστασιν τὴν ὁποίαν ἀντιμετωπίζει.

Ὁ Σταθμὸς ἔχει στενὴν ἐπαφὴν καὶ συνεργασίαν μὲ ὅλα τὰ εἰς τὴν χώραν μας εὐαγγῆ Ἴδρύματα, Ὁργανώσεις καὶ Σωματεῖα, τὰ ὁποῖα ἀναπτύσσουν κοινωνικὴν δραστηριότητα καὶ εἶναι μὲ κάθε λεπτομέρειαν ἐνημερωμένος εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀπορροφητικὴν ἰκανότητα ἐκάστου Ἰδρύματος καὶ τὴν κοινωνικὴν δρᾶσιν τῶν Ὁργανώσεων καὶ Σωματείων.

Αὕτη εἶναι ἐν συντομίᾳ ἡ κοινωνικὴ ἀποστολὴ τοῦ Σταθμοῦ Πρώτων Κοινωνικῶν Βοηθειῶν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ὁποίας τὸ Βασιλικὸν Ἐθνικὸν Ἴδρυμα ὑπολογίζει εἰς τὴν ἠθικὴν συμπαράστασιν παντὸς δυναμένου.

ΤΙ ΕΠΕΤΕΛΕΣΕΝ Ο ΣΤΑΘΜΟΣ
ΠΡΩΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

Τὸ ἐπιτελεσθὲν κοινωνικὸν ἔργον εἰς τὸν Σταθμὸν Πρώτων Κοινωνικῶν Βοηθειῶν τοῦ Βασιλικοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος, εἰς διάστημα 21 μηνῶν, ἐκφράζουν οἱ κατωτέρω ἀριθμοί:

6369 ἄτομα προσῆλθον εἰς τὸν Σταθμὸν διὰ νὰ ζητήσουν ἠθικὴν συμπαράστασιν καὶ ψυχικὴν βοήθειαν, ἡ ὁποία παρεσχέθη εἰς αὐτοὺς μὲ ἀπέραντον ἀγάπην καὶ στοργήν.

Κατὰ κατηγορίας ἡ παρασχεθεῖσα κοινωνικὴ βοήθεια ἔχει ὡς ἐξῆς:

Βρεφικὴ προστασία, προστασία μητρότητος.— **219** περιπτώσεις εἰσαγωγῆς ἀνωνύμων εἰς Βρεφοκομεῖα, Παιδικούς Σταθμούς ἢ ἄλλα κατάλληλα Ἰδρύματα καὶ παροχῆς δυνατότητος κοινωνικῆς ἀποκαταστάσεως εἰς ἀναξιοπαθοῦσας καὶ ἀπόρους ἐπιτόκους.

Προστασία ἀνηλίκων.— **398** περιπτώσεις εἰσαγωγῆς ἀνηλίκων εἰς πρακτικὰς ἐπαγγελματικὰς ἢ οἰκοκυρικὰς Σχολὰς τοῦ Βασιλικοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος καὶ εἰς ἄλλα Ἰδρύματα.

Κοινωνικὴ πρόνοια.— **751** περιπτώσεις παροχῆς ἰατρικῆς ἐξετάσεως δωρεὰν καὶ εἰσαγωγῆς εἰς νοσοκομεῖα καὶ ἰδρύματα εὐγηρίας.

Κοινωνικὴ προστασία ἐν γένει.— **1426** περιπτώσεις καθ' ἃς ἀπεκατεστάθησαν οἰκογενειακαὶ σχέσεις, ἐπετεύχθη ἀρμονικὴ συμβίωσις συζύγων, παρεσχέθη δυνατὸτης κοινωνικῆς ἀποκαταστάσεως ἀποφυλακισθέντων, ἐπελύθησαν διαφοραὶ ἀστικῆς φύσεως καὶ ἐξευρέθη ἐργασία εἰς ἀνέργους.

Ἐπαναπατρισμός.— **1773** περιπτώσεις, καθ' ἃς παρεσχέθη δυνατὸτης ἐπαναπατρισμοῦ εἰς τὰ χωρία των εἰς ἀναξιοπαθοῦντας ἀπόρους, τελοῦντας ἐν ἀπογνώσει.

Φιλοξενία.— **1793** περιπτώσεις καθ' ἃς παρεσχέθη φιλοξενία εἰς ἀπόρους ἢ τελοῦντας ἐν ἀπογνώσει.

Ο ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟΣ ΙΕΡΕΥΣ

Ο ΠΑΠΑ-ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

Δὲν εἶναι τυχαῖο οὔτε περίεργο τὸ γεγονός ὅτι ὀλόκληρο τὸ πολύτομον ἔργον τοῦ κορυφαίου μας διηγηματογράφου Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη διαπνέεται ἀπὸ θερμὸν καὶ ζωντανὸν πνεῦμα ὀρθοδοξίας, πνεῦμα θρησκευτικόν, ποῦ ἐκτείνεται ἀπὸ τὶς πιδ πνευματικὲς ἀρχὲς ἕως τὶς πιδ λεπτομερειακὲς τελετουργικὲς παραδόσεις. Εἶναι φυσικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ περιβάλλοντος τοῦ μεγάλου μας λογοτέχνου. Καὶ ἰδιαιτέρα ἡ ὀρθόδοξη θρησκευτικότης του εἶναι γνωστὸν ὅτι ἔχει μορφωθῆ ἀπὸ τὸν πατέρα του. Γιατὶ ὁ πατέρας τοῦ Παπαδιαμάντη, ὁ παπα-Ἀδαμάντιος, ποῦ ἔφερε τὸν τίτλον τοῦ Οἰκονόμου, ὑπῆρξεν ἕνας ἱερεὺς ὑποδειγματικός. Ἡ μόρφωσή του δὲν ἦταν ἐξαιρετικὴ, ἀλλ' ἡ ὄλη του δράση καὶ ζωή, ἡ εὐλάβειά του καὶ ἡ συνολικὴ του ἐργασία ὡς ἱερέως εἶχαν μορφὴ ὑπέροχη, ἄξια κάθε ἐξάρσεως, ἄξια νὰ παρουσιασθῆ ὡς ὑπόδειγμα γιὰ μίμηση, ὡς παράδειγμα διδασκαλίας στοὺς νεωτέρους ἱερεῖς τῆς ὀρθοδοξίας.

*

Ὁ οἰκονόμος παπα-Ἀδαμάντιος ἦταν ἀπὸ τὴν παλαιὰ οἰογένεια Ἐμμανουὴλ τῆς Σκιάθου καὶ γεννήθηκε σ' αὐτὸ τὸ νησι τῶν Σποράδων τὴν 5ην Μαΐου 1818. Ὁ πατέρας τοῦ Ἀδαμαντίου ἦταν ναυτικός, μὰ αὐτὸς ἐγίνε κληρικός, γιατί εἶχε πολλοὺς συγγενεῖς ἱερεῖς καὶ μοναχοὺς μὲ πολλὴν δράση. Οἱ κληρικοὶ αὐτοὶ συγγενεῖς εἶχαν μεγάλη ἐπίδραση στὸν νεαρὸν Ἀδαμάντιον καὶ τοῦ ἐνέπνευσαν ἀπὸ μικρὴ ἡλικία τὴν θερμὴ καὶ ἀσάλευτη πίστη στὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἐκτίμησή του πρὸς τὸ ἱερατικὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ μαζὶ καὶ τὴν ἀγάπη πρὸς τὰ γράμματα.

Ἐπειδὴ ὁ Ἀδαμάντιος ἔμεινε ἀπὸ μικρὸς ὀρφανός, τὸν ἐπῆρε ὑπὸ τὴν προστασίαν του ὁ θεῖος του πατὴρ Ἰωσήφ. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ὅμως, τὸ 1826, ὁ Ἰωσήφ ἐσκοτώθηκε καὶ ἔτσι ὁ Ἀδαμάντιος σὲ ἡλικία ὀχτῶ χρονῶν βρέθηκε ἀπροστάτετος καὶ ἔρημος. Εἶχεν ὅμως τότε τὴν καλὴ τύχη ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀνατροφή καὶ τὴν ἐκπαίδευσή του ὁ πατὴρ Διονύσιος Ἐπιφανιάδης. Ὁ κληρικός αὐτὸς ἦταν ἐξαιρετος καὶ σοφὸς ἄνθρωπος καὶ μαζὶ αὐστηρὸς καὶ προσεκτικός ἱερεὺς. Κοντὰ σ' αὐτὸν ὁ νεαρὸς Ἀδαμάντιος ἔμαθε γράμματα, Βυζαντινὴ μουσικὴ, ἐκκλησιαστικὰ καὶ λειτουργικὰ. Κοντὰ σ' αὐτὸν ἐφωτίσθη τὸ πνεῦμα του καὶ ἔστερωθή ἡ πίστις του. Ὁ Διονύσιος τοῦ μετέδωσε τὴν ἔννοια τῆς

ἐκκλησιαστικῆς ἀποστολῆς, τὴν εὐσυνειδησία καὶ τὸ ὑψηλὸν φρόνημα τοῦ κληρικοῦ. Καθὼς ἦταν ὁ πατήρ Διονύσιος πρότυπο κληρικοῦ καὶ ὑπόδειγμα διδασκάλου καὶ κοινωνικοῦ καθοδηγητῆ, ὠπλισμένος μὲ μόρφωση καὶ ἀρετῇ, ἀκτινοβολοῦσε στὶς ψυχὰς τῶν συγχρόνων του καὶ ἄφησε πίσω του σημάδια στὶς ψυχὰς καὶ στὶς καρδιὰς τῶν ἀμετρήτων μαθητῶν του καὶ πνευματικῶν του παιδιῶν. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ εἶχε τὴν καλὴ τύχη νᾶναι καὶ ὁ ὀρφανὸς Ἀδαμάντιος, ποὺ διετήρησε σ' ὅλη του τὴ ζωὴ τὰ διδάγματα καὶ τὰ ἠθικὰ παραδείγματα τοῦ διδασκάλου του. Μάλιστα ὁ εὐλαβικὸς ἱερεὺς Ἀδαμάντιος ἀργότερα τὰ μετέδιδε καὶ στὸν γιό του Ἀλέξανδρο. Ἔτσι ἡ ψυχὴ τοῦ κορυφαίου λογοτέχνη μας ἦταν γεμάτη ἀπὸ τὴ φυσιογνωμία καὶ τὰ διδάγματα τοῦ σοφοῦ πατρὸς Διονυσίου.

*

Τὸ 1840, σὲ ἡλικία 22 χρονῶν, ὁ Ἀδαμάντιος παντρεύτηκε τὴν Ἀγγελικὴ, κόρη τοῦ Ἀλεξάνδρου Μωραΐτη. Ἡ γραμματικὴ του μόρφωση ἦταν περιορισμένη. Περισσότερο ἤξερε τὰ ἐκκλησιαστικά. Μὰ ἔπρεπε νὰ μορφωθῆ κάπως καλλίτερα καὶ νὰ ζήσῃ μὲ τὰ γράμματα καὶ μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴ του μόρφωση. Ἔτσι μὲ τὴν ἐπιμέλειά του καὶ μὲ τὴ φυσικὴ του ἐξυπνάδα, μὲ τὴν φιλομάθειά του καὶ μὲ τὸ καλὸ του μνημονικὸ, κατάφερε νὰ τελειοποιηθῆ στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, σὲ τέτοιο σημεῖο μάλιστα, ποὺ διετέλεσε γιὰ κάμποσο καιρὸ καὶ βοηθὸς στὸ ἑλληνικὸ σχολεῖο τῆς Σκιαθοῦ. Μὰ τὸ 1845, σὲ ἡλικία 27 χρονῶν, χειροτονήθηκε ἱερεὺς καὶ ἀπὸ τότε ἕως τὸν θάνατό του ἀφωσιώθηκε στὰ ἱερατικά του καθήκοντα, ἀλλὰ καὶ στὴν οἰκογένειά του.

Τὸ 1874 ὁ Ἀδαμάντιος ἔγινε πρωτόπαπας καὶ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος καὶ τὸ 1875 πῆρε τὸν τίτλο τοῦ Οἰκονόμου. Παράλληλα μὲ τὶς ἱερατικὲς του ἀσχολίες καὶ μὲ τὶς οἰκογενειακὲς του φροντίδες, ὁ Ἀδαμάντιος ἔκανε πολλὰ χρόνια δημαρχιακὸς γραμματεὺς στὴ Σκιαθὸ, καθὼς καὶ ἀρχαιοφύλαξ στὴ Μονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

Ὡς ἱερεὺς ὁ παπᾶ-Ἀδαμάντιος ἐστάθη ὑποδειγματικός. Ἦταν ἀπλὸς καὶ ἀπέριττος στοὺς τρόπους, καθαρὸς καὶ σεμνὸς στὴν περιβολὴν του. Εἶχε καθαρὴν ἀπαγγελίαν, ἔψαλλεν ὠραῖα καὶ ἔδιδε μιὰ ἀφελῆ μεγαλοπρέπεια στὶς ἐκκλησιαστικὲς ἀκολουθίες. Αὐτὰ τὰ σημειώνει μὲ θαυμασμό, ἀλλὰ καὶ μὲ πόνο, σὲ μιὰ ἀνυπόγραφη νεκρολογία ποὺ ἐδημοσίευσεν ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης γιὰ τὸν πολῦτιμο πατέρα του. Καὶ προσθέτει ὁ γιὸς γιὰ τὸν πατέρα: «Ἦτο προσηγῆς, ἐλεῆμων, ἀγαθός, ὁμιλητικώτατος, μικρὸς καὶ λεπτοκαμωμένος». Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸν

παπᾶ-Ἀδαμάντιον τὸν ἐλάτρευεν ὅλη ἡ ἐνορία του γιὰ τὶς ἀρε-
τές του.

*

Στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του τὰ γεράματα, ἀλλὰ καὶ
μιὰ ἀρρώστια πού τοῦ προσέβαλε τὰ πόδια, τὸν ἀνάγκασαν
ν' ἀπομονωθῆ στὸ σπίτι του. Κατὰ τὸ τελευταῖον ὅμως Πάσχα
τῆς ζωῆς του, οἱ ἐνορίτες του, πού τὸν ἀγαποῦσαν θερμὰ καὶ
τὸν ἐθαύμαζαν, τὸν ἐπῆραν ἀναγκαστικὰ στὴν ἐκκλησία. Καί, ὡς
γράφει ὁ γυιὸς του στὴν νεκρολογία, «οἱ ἐνορίται τῶν Τριῶν
Ἱεραρχῶν ἀπήτησαν τὴν παρουσίαν του κατὰ τὴν ἐφετεινὴν
Ἀνάστασιν, ὅτε ὑποβασταζόμενος διὰ τελευταίαν φοράν προσῆλ-
θεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ὅπου ἐπὶ πεντηκονταετίαν ἐφημέ-
ρευε, καὶ προέστη τῆς λαμπροφόρου πανηγύρεως. Ἀπεχαιρέτη-
σεν οὕτω μὲ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη τρεῖς ὄλας γενεάς
πνευματικῶν του τέκνων ὁ προσηγῆς, ὁ ἐλεήμων, ἀγαθὸς...ὁ πο-
λιὸς οἰκονόμος παπᾶ-Ἀδαμάντιος, οὗ τὴν παρουσίαν ἐπὶ μακρὸν
θὰ ἐπιζητῆ ἡ μητρόπολις Σκιάθου».

Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ παπᾶ-Ἀδαμάντιος διετέλεσεν ἱερεὺς εἰς τὴν
Σκιάθον ἐπὶ μισὸν αἰῶνα, ἀπὸ τὸ 1845 ἕως τὸ 1895, ἀπέθανε
ἐκεῖ, στὸν τόπο του, τὶς 2 Ἰουνίου 1895 σὲ ἡλικία 77 χρονῶν,
κουρασμένος καὶ πονεμένος, μέσα στὸ γενικὸ πένθος τῆς μικρῆς
ἐκείνης κοινωνίας, πού τόσο τὸν ἀγαποῦσε.

Πεθαίνοντας ὁ παπᾶ-Ἀδαμάντιος ἄφησε πολυμελῆ οἰκογέ-
νειαν. Γιατὶ μὲ τὴν σύζυγόν του Ἀγγελικὴν ἀπέκτησαν ὀκτῶ
παιδιά. Ἀπ' αὐτὰ δύο πέθαναν μικρά. Τ' ἄλλα ἕξ πού ἔζησαν
εἶναι: ὁ διηγηματογράφος Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Γιώργης καὶ τέσ-
σερα κορίτσια: ἡ Οὐρανία, ἡ Χαρίκλεια, ἡ Σοφούλα καὶ ἡ Κε-
ρατσούλα. Εἶναι λοιπὸν φανερὸν ὅτι πλάϊ στὰ θρησκευτικὰ του
καθήκοντα, περιεκύκλωναν τὸν παπᾶ-Ἀλέξανδρον καὶ πολλὰς οἰ-
κογενειακὰς φροντίδες.

Ὡστόσο ἦταν πάντα προσεκτικὸς καὶ ἐπιμελῆς στὰ ἐκκλησι-
αστικά, μὲ ἀλύγιστον ἠθικὸ χαρακτῆρα, μὲ τάξη σὲ ὅλα καὶ μὲ
ἀκοίμητο ζῆλον καὶ πεποίθησιν στὴν ἱερατικὴ του ἀποστολή. Ἦταν
ἕνας ἐμπνευσμένος κληρικὸς, πού ἀκολουθοῦσε μὲ ζῆλον καὶ ἀκρί-
βεια τὶς αὐστηρὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις, μὰ καὶ ἀδιάκοπα
ἐφρόντιζε γιὰ τὸ ποίμνιόν του καὶ τὸ ἐπέβλεπε, χωρὶς νὰ παύῃ
τὶς συμβουλὰς καὶ τὶς διδασκαλίαις. Ὅπως σημειώνει ὁ γιὸς του,
«πολλάκις ἤλεγχε τοὺς ἀτακτοῦντας ἐν τοῖς ναοῖς, συνεβούλευε
δημοσίᾳ τὰς γυναῖκας, ἐπέπληττε, παρήνει τοὺς φανερά, παρὰ τὰ
τυπικὰ τῆς ἐκκλησίας, καὶ παρὰ τὰ ἔθιμα αὐτῆς βιοῦντας, καὶ
ἐν γένει ὡς πατὴρ ἀπάντων ἐθεωρεῖτο».

Ἐκτὸς ἀπὸ ὅσα εἶναι γνωστὰ στὴ Σκιάθου γιὰ τὸν παπᾶ-Ἀδαμάντιον, σχηματίζεται μιὰ ἀρίστη ἰδέα γι' αὐτὸν καὶ ἀπὸ τὰ ὀλίγα σωζόμενα γράμματα τοῦ καὶ ἀπὸ ἑνα δημοσίευσμά του γιὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ κατωτέρου κλήρου, ὅπου φαίνεται καὶ ἡ μόρφωσὴ τοῦ στὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα καὶ μαζί ὁ αὐστηρὸς χαρακτήρας τοῦ.

*

Πραγματικὸ κενὸν ἄφησεν ὁ παπᾶ-Ἀδαμάντιος πεθαίνοντας. Τόσο στὴν κοινωνίαν τῆς Σκιάθου, ὅσο καὶ στὴν ὀρφανισμένη πολυμελῆ τοῦ οἰκογένεια. Μέσα ὅμως στὴν οἰκογενειακὴ ἐκείνῃ λύπῃ, ὁ πρῶτος γιὸς τοῦ Ἀδαμάντιου, ὁ κορυφαῖος διηγηματογράφος Ἀλέξανδρος, ἔγραφεν ἀπὸ τὴν Ἀθήναις στὴν μητέρα τοῦ γιὰ νὰ τὴν παρηγορήσῃ γιὰ τὸν θάνατον τοῦ πατέρα:

«Ἄς δοξάσωμεν τὸν Ὑψιστον καὶ ἄς παρακαλέσωμεν ν' ἀναπαύσῃ τὴν ἀγνὴν ψυχὴν τοῦ. Τὴν εὐχὴν σου καὶ τὴν εὐχὴν τοῦ νᾶχουμε ὅλοι καὶ νὰ μᾶς ζήσης χρόνια πολλὰ νὰ σ' ἔχωμεν παρηγορίαν. Ἦθελα νὰ ἔλθω εἰς τὴν Σκιάθου νὰ σᾶς ἰδῶ, νὰ παρηγορηθοῦμε μαζί. Θέλω νὰ κάμω μετανοίας εἰς τὸν τάφον τοῦ, διὰ νὰ μὲ συγχωρήσῃ ἡ εὐμενὴς ψυχὴ τοῦ, ὅπου δὲν ἤξιώθη νὰ παρευρεθῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὰς τελευταίας τοῦ στιγμάς».

Ὁ διηγηματογράφος μας Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης πολλὰ χρεωστοῦσε στὸν ἐξαιρετὸν πατέρα τοῦ, τόσο σὲ φυσικὰ χαρίσματα ὅσο καὶ σὲ παιδείαν. Ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ ἐπῆρε καὶ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ στὶς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ τὴν ἀφοσίωσίν τοῦ στὴν ἐκκλησιαστικὴν ὀρθοδοξίαν, πού ξεχωρίζουν μέσα στὸ ἔργον τοῦ.

Ὁ παπᾶ-Ἀδαμάντιος ἦταν, χωρὶς ἀμφιβολίαν, ἐξαιρετὸς κληρικὸς καὶ ἄριστος πατέρας. Στάθηκεν ἕνα ὑπόδειγμα ἠθικοῦ ἀνθρώπου καὶ καλοῦ ἱερέως.

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

Ο ΚΑΛΟΣ ΙΕΡΕΥΣ

Ἄπει ὡς λύχνον ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ τίθησιν ἐπὶ λυχνίαν τῆς ἑαυτοῦ φωτοφόρου καθέδρας, ἐν' ἐξαστράπη φωτισμὸν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ δογματικῶν καὶ πράξεων σκότους ἀπηλλαγμένων, ὅπως ὄρωντες οἱ λαοὶ τὰς ἀκτίνας τῆς ζωτικῆς λαμπρότητος πρὸς ἐκείνας εὐθύνονται καὶ τὸν Πατέρα τῶν φώτων δοξάζωσιν.

(Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης)

ΑΠΕΙΛΗ ΘΑΝΑΣΙΜΟΣ

(Ὑπὸ τοῦ θεολόγου κ. Κωνστ. Κούρκουλα ἐξεδόθησαν εἰς δύο ὥραϊους τόμους κηρύγματα εἰς τὰ Εὐαγγέλια καὶ εἰς τοὺς Ἀποστόλους ὅλων τῶν Κυριακῶν τοῦ ἔτους. Τὰ κηρύγματα εἰς τὰ Εὐαγγέλια ἐξεδόθησαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Κογχύλια ἀπὸ τὴν Τιβεριάδα» (β' ἐκδοσις), τὰ δὲ κηρύγματα εἰς τοὺς Ἀποστόλους ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἵδωρ ἐκ Πέτρας». Ὅλα εἶναι γραμμένα μὲ τὸν γνώριμον παλμὸν του καὶ εἰς ὥραϊαν λογοτεχνικὴν γλῶσσαν ἀποτελοῦν δὲ ἐκλεκτὰ βοηθήματα διὰ τοὺς κήρυκας τοῦ θείου λόγου. Κατωτέρω παραθέτομεν εὐχαρίστως τὸ κήρυγμα εἰς τὴν ἀποστολικὴν περικοπὴν τῆς Δ' Κυριακῆς).

«Τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος».

Καὶ οἱ δύο λέξεις, πού περιέχονται στὴ σύντομη αὐτὴ ρήτρα τοῦ Παύλου, εἶναι ἐξ ἴσου ἀποκρουστικῆς. Ἄμαρτία—Θάνατος. Ἄλλ' ἐνῶ τῇ δευτέρῃ, δηλαδὴ τὸ θάνατο, τὸν θεωροῦν ἀνεξαιρέτως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀποκρουστικὸ καὶ ἀγωνίζονται πῶς νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὸ δρεπάνι του, δὲν αἰσθάνονται ὅλοι τὸ ἴδιο προκειμένου περὶ τοῦ ἄλλου ἐχθροῦ, δηλαδὴ τῆς ἁμαρτίας. Καὶ ὅμως ὑπάρχει μεταξύ των σχέσις αἰτιώδης. Ὁ θάνατος εἶναι καρπός, ἀποτέλεσμα τῆς ἁμαρτίας. Εἶναι ἡ ἀντιμισθία, πού παίρνει ὁ ἄνθρωπος ἐκ τῆς ἁμαρτίας. «Τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος». Καὶ δὲν εἶναι βέβαια ὁ σωματικὸς θάνατος τὸ μόνο «ὀψώνιον» τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ κάτι ἀκόμη χειρότερο. Ὁ αἰώνιος θάνατος τῆς ψυχῆς, πού προσφέρει στὸν ἄνθρωπο ἡ ἁμαρτία.

Τὰ καταστρεπτικὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα εἶχεν ὑπ' ὄψιν του ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, πού ἐνῶ ἔμενε ἀτρόμητος πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ σωματικοῦ, ἔτρεμε ἐξ ἄλλου τὴν ἁμαρτία, πού ὀδηγεῖ στὸν ἄλλο, τὸν αἰώνιο θάνατο. Μὲ φρίκη ἀντίκρυζε τὴν εἰδεχθῆ τῆς ἁμαρτίας μορφή. «Πάντα ἀνατρέπει ἔλεγε καὶ συγγεῖ καὶ ἀπόλλυσιν, ἔνθα ἂν εἰσπηδήσῃ. Ἀηδῆς ἰδεῖν, φορτικὴ καὶ ἐπαχθῆς. Μυρίαὶς γὰρ χερσὶν ἐπιλαμβάνεται τῶν ἡμετέρων λογισμῶν καὶ ἀδοκῆτως ἐπεισέρχεται καὶ πάντα διασπαράττει, καθάπερ οἱ κύνες οἱ λάθρα δάκνοντες».

Παρὰ ταῦτα, ὅμως, οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀποφεύγουν τὸ θανατηφόρο αὐτὸ κίνδυνο, ἀλλ' ἐμπíπτουν στὶς παγίδες τῆς ἁμαρτίας. Ἐμπλέκονται στοὺς βρόγχους τῆς, γιὰτὶ κατορθώνει νὰ κρύβῃ τὴν ἀληθινὴ τῆς μορφή.

Ἐμφανίζεται ἐλκυστικὴ, τερπνὴ, εὐχάριστη σὰν τὴ χαρωπὴ πεταλοῦδα, πού πετάει ἀπὸ ἄνθος σὲ ἄνθος. Ἀφίνει ὅμως σὰν κι' ἐκείνη ἐπάνω στοὺς κάλυκες τῶν λουλουδιῶν τίς κάμπιες, πού θὰ μεταβάλουν αἴριο σὲ νεκροταφεῖο τὸν κῆπο. Ἐτσι σπέρνει καὶ τὸ θάνατο μέσα στὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων ἡ ἁμαρτία. Ἐμ-

φανίζεται με άπατηλό, θελκτικό προσωπείο και παρασύρει. Υπόσχεται τή χαρά τῆς ζωῆς και τήν άπόλαυσι, ένῶ κρύβει τή δυστυχία και τὸ θάνατο.

* *

Τήν άληθινή της ὁμως ὄψι τήν παρουσιάζει σήμερα ὁ Παῦλος. Ὁ άνθρωπος, πού εἶχε παλαίψει μαζί της και τήν εἶχε νικήσει. Ξεσχίζει τὸ προσωπείο της και παρουσιάζει τήν άληθινή της μορφή. Ἐπιβουλή θανάσιμη. «Τὰ ὀψώνια τῆς άμαρτίας θάνατος», προειδοποιεῖ. Και τήν άποκάλυψι αὐτή τήν συμπληρώνει και τήν χρωματίζει ὁ άλλος άσπονδος αντίπαλος τῆς άμαρτίας. Ὁ ιερός Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ἐπιπροσθέτει: «Εἴ τις αὐτήν άνέπλαττε ζωγράφος, οὐκ άν μοι δοκεῖ άμαρτεῖν οὕτως αὐτήν αναπλάττων, γυναῖκά τινα θηριόμορφον, βάρβαρον, πῦρ πνέουσαν, άνερπή, μέλαιναν, οἶας οἱ τῶν ἔξωθεν ποιηται τὰς Σκύλλας ὑπογράφουσιν».

* *

Αὐτή τή θηριόμορφη γυναῖκα εἶδε στό γοητευτικό πρόσωπο τῆς συζύγου τοῦ Πετεφρῆ ὁ σώφρων Ἰωσήφ, και «καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ έν ταῖς χερσίν ἔφυγε και ἔξῆλθεν ἔξω», κράζων «πῶς ποιήσω τὸ ρῆμα τὸ πονηρόν τοῦτο, και άμαρτήσομαι έναντίον τοῦ Θεοῦ;»

Αὐτή τή θανάσιμη άπειλή ἐφοβήθη και ὁ πολυπαθῆς Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος διεκήρυσσεν: «Ἐν λυπηρόν, άμαρτία μόνον, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα κόνις και καπνός».

Εἶναι πράγματι ἐχθρὸς προαιώνιος ἡ άμαρτία, ὥστε χρειάσθηκε νὰ κατεβῆ ὁ Θεὸς ἐδῶ στή γῆ, για νὰ τὸν νικήση και νὰ μᾶς προσφέρῃ τή διαβεβαίωσι: «άμαρτία ὑμῶν οὐ κυριεύει» και νὰ μᾶς άπευθύνῃ τή έντονη προτροπή: «Μὴ βασιλευέτω ἡ άμαρτία έν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν αὐτῇ έν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ. Τὰ γάρ ὀψώνια τῆς άμαρτίας θάνατος».

ΚΩΝΣΤ. ΚΟΥΡΚΟΥΛΑΣ

«Εἴ τις κληρικὸς ἢ λαϊκὸς ἀπὸ τῆς άγίας ἐκκλησίας ἀφέληται κηρὸν ἢ ἔλαιον, ἀφοριζέσθω».

Ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον τύπτοντα πιστοὺς άμαρτάνονται ἢ άπίστους άδικήσαντας και διὰ τῶν τοιούτων φοβεῖν ἐθέλοντα καθαιρεῖσθαι προστάσομεν' οὐδαμοῦ γάρ ἡμᾶς ὁ Κύριος ταῦτα ἐδίδαξεν, τούναντίον δὲ αὐτὸς τιμώμενος οὐκ άντένυπεν, «λοιδορούμενος οὐκ άντελοιδόρει, πάσων οὐκ ἠπέλει».

Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος κύβοις σχολάζων και μέθαις ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρεῖσθω».

(Ἀποστολικοὶ Κανόνες)

ΔΙΑ ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

1ον

Εἰς τὸν Προφήτην Ἴηλιαν

(20 Ἰουλίου 1956)

«Εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν
Ἴηλιαν ὁ μέλλων ἔρχεσθαι».

Εἶναι γνωστόν, γνωστότατον ὅτι ὁ σήμερον ἐορταζόμενος Προφήτης Ἴηλιαν ὁ Θεοσβίτης ἀποκαλεῖται καὶ «δεύτερος Πρόδρομος τῆς παρουσίας Χριστοῦ». Ἐλάχιστοι ὅμως γνωρίζουν τὸ νόημα καὶ τὸν διδακτικὸν συμβολισμὸν τῆς ὀνομασίας αὐτῆς.

1. Λόγοι προφητικοὶ προανήγγελλον, διὰ στόματος τοῦ προφήτου Μαλαχίου, ὅτι πρὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον, θὰ ἐνεφανίζετο ὁ προφήτης Ἴηλιαν ὡς πρόδρομος καὶ προάγγελος αὐτοῦ. «Ἴδοὺ ἐγὼ ἀποστελῶ ὑμῖν Ἴηλιαν τὸν Θεοσβίτην, πρὶν ἔλθειν τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ» (Μαλαχ. 4,5). Εἶναι γνωστόν ἐξ ἄλλου ὅτι ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ ἀναγγέλλων εἰς τὸν Ζαχαρίαν τὴν γέννησιν τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, βεβαιώνει ἐξ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ὅτι «αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ (τοῦ Σωτῆρος, ὡς Μεσίου) ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἰηλιοῦ». Ἡ ἀρχαγγελικὴ αὕτη βεβαίως δὲν εἶναι ἀσχετος πρὸς τὴν παλαιὰν ἐκείνην προφητείαν τοῦ Μαλαχίου ποὺ ἀναφέρομέν. Ἐὰν δὲ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἀποκαλῆ Ἴηλιαν τὸν Πρόδρομον τοῦ Μεσίου, ὁ ἀρχάγγελος ἐπεξηγεῖ ὅτι δὲν πρόκειται κυρίως περὶ τῆς νέας ἐμφανίσεως τῆς προσωπικότητος τοῦ προφήτου Ἰηλιαν τοῦ Θεοσβίτου, ἀλλὰ περὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς προσωπικότητός του, τὰ ὅποια θὰ κοσμοῦν καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ Προδρόμου· διότι καὶ αὐτὸς θὰ ἔλθῃ «ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἰηλιοῦ». Θὰ εἶναι δηλαδὴ καὶ ὁ Πρόδρομος τοῦ Κυρίου φλογερὸς καὶ ζηλωτῆς καὶ πλήρης πνεύματος καὶ δυνάμεως ὅπως, πρὸ αἰῶνων πολλῶν, τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ περιώνυμος προφήτης Ἰηλιαν ὁ Θεοσβίτης.

Ἀκόμη ὅμως σαφέστερα αὐτὸς ὁ Κύριος, ὁμιλῶν περὶ τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου καὶ πλέκων τὸ ἐγκώμιον τῆς προσωπικότητός του, ἐβεβαίωσεν ὅτι «αὐτός ἐστιν Ἰηλιαν ὁ μέλλων ἔρχεσθαι». Ἀναφερόμενος δηλαδὴ εἰς τὴν προφητείαν τοῦ Μαλαχίου, ἐρμηνεύει ταύτην ὡς ἔχουσαν συμβολικὸν νόημα (καὶ ὄχι προσωπικὸν) καὶ λέγει ἀπεριφράστως πρὸς τὸν λαόν: ἂν θέλετε νὰ μάθετε («εἰ θέλετε δέξασθαι») αὐτός ἐστιν Ἰηλιαν ὁ μέλλων ἔρχεσθαι». Ὁ Βαπτιστῆς Ἰωάννης, αὐτὸς εἶναι ὁ προφητευθεὶς πρόδρομος μου, ὁ νέος αὐτὸς Ἰηλιαν, ὁ πράγματι «ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἰηλιοῦ», ὁ φέρων ἐκδηλα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ μεγάλου ἐκείνου προφήτου.

2. Ἐξ ὅλων αὐτῶν, ἀγαπητοί, συνάγεται ἀναμφισβητήτως ὅτι ὁ μέγας προφήτης Ἰηλιαν ὁ Θεοσβίτης ὑπῆρξε δυναμικὴ καὶ ἀγωνιστικὴ φυσιογνωμία εἰς τοιοῦτον μάλιστα βαθμὸν, ὥστε νὰ θεωρῆται τύπος καὶ σύμβολον, ἀληθὲς πρότυπον φλογεροῦ καὶ δυνατοῦ ἀνδρός, ὁ ὅποιος δὲν δύναται νὰ νοηθῇ διαφορητικά, εἰμὴ «ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἰηλιοῦ».

Καὶ ὑπάρχει τόση ἀνάγκη σήμερον δυναμικῶν ἀγωνιστῶν, ἐμπνευσμένων καὶ ζηλωτῶν! Εἶπε κάποτε ὁ Κύριος «πῦρ ἤλθον βαλεῖν εἰς

τὴν γῆν· καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη». Ἦλθα ν' ἀνάψω μιὰ φωτιά καὶ ἀναψε ἤδη. Ἐλέγηθ' ἔτι, σύμφωνα μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ Κυρίου, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι μία ἐπανάστασις μέσα εἰς τὴν ζωὴν τῆς κοινωνίας. Εἰρηλικὴ βεβαίως ἐπανάστασις καὶ ὄχι βιαία (κατὰ τοῦτο διαφέρει ριζικὰ ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην ἐπανάστασιν), ἀλλὰ πάντως εἶναι φανερόν ὅτι ὁ Χριστὸς μᾶς θέλει δυναμικοὺς ἀνθρώπους, ὅπως ἐξ Ἰσοῦ εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ Χριστὸς δημιουργεῖ τοὺς πρᾶγματι δυναμικοὺς ἀνθρώπους.

Ἐξαρτᾶται, βεβαίως, πῶς ἀντιλαμβάνεται κανεὶς τὴν ἔννοιαν τοῦ δυνατοῦ ἀνθρώπου. Δυνατὸς καὶ δυναμικὸς δὲν εἶναι ὁ θορυβοποιὸς οὔτε ὁ ἀνατροπεύς. Ἄλλο δυναμικὸς καὶ ἄλλο δυναμιστῆς. Καί, «εἰ θέλετε δέξασθαι», εἶναι πολὺ ἀνώτερον καὶ δυσκολώτερον, καὶ χρειάζεται πολὺ μεγαλύτεραν δύναμιν, διὰ νὰ ἐχη κανεὶς αὐτοκυριαρχίαν καὶ ἠθικότητα καὶ νὰ εἶναι συγχεραττημένος καὶ πειθαρχημένος, ἐντὸς τῶν πλαισίων πάντοτε τοῦ ὀρθοῦ καὶ τοῦ πρέποντος, ἐνῶ εἰς τὰς νευρικότητας καὶ τοὺς θυμοὺς καὶ ὅλας ἐκεῖνας τὰς βιαίας καὶ ἐνστικτώδεις καταστάσεις δὲν ἐκδηλώνεται τίποτε ἄλλο εἰμὴ καθαρὰ ἀδυναμία· ἀδυναμία καθυποτάξεως τοῦ «παλαίου ἀνθρώπου».

Ἄλλ' ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ εἶναι δυνατὸς ἀνθρώπος «ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλιοῦ». Δυνατὸς ὡς πνευματικὸς ἀνθρώπος. Δυνατὸς ὡς πρὸς τὴν κυριαρχίαν τοῦ πνεύματος ἐπὶ τοῦ νόμου τῆς ὕλης καὶ τῆς σαρκὸς εἶπε σχετικῶς πάλιν ὁ Κύριος ὅτι ἡ βασιλεία «τῶν οὐρανῶν βιάζεται καὶ οἱ βιασταὶ ἄρπάξουσιν αὐτήν», διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι δὲν μᾶς θέλει χλιαροὺς, οὔτε ψυχροὺς καὶ ἀδιαφόρους ἀπέναντι τοῦ κακοῦ τοῦ ἐντὸς ἡμῶν καὶ τοῦ πέραξ ἡμῶν. Ὀφείλομεν νὰ βιάζωμεν καὶ νὰ πιέζωμεν τὸν ἑαυτὸν μας, διὰ νὰ προσαρμολογῆται πάντοτε πρὸς «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφρημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος» (Φιλιπ. δ', 8). Καὶ μὲ πίστιν καὶ ἐνθουσιασμὸν νὰ ἀγωνιζώμεθα διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς γραμμῆς αὐτῆς καὶ γενικώτερον εἰς τὴν ζωὴν τῆς κοινωνίας.

Εἰς αὐτὰ τὰ δύο πεδία καλεῖται ὁ χριστιανὸς ν' ἀναπτύξῃ τὸν δυναμισμὸν τοῦ «ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλιοῦ». Χωρὶς συμβιβασμοὺς καὶ ὑποχωρήσεις. Χωρὶς ἐλαστικότητας καὶ ἀβαρίας. Μὲ ζῆλον καὶ παλμὸν καὶ ἐνθουσιασμὸν καὶ φλόγα. Μὲ διάθεσιν καὶ φρόνημα ἀγωνιστικὸν καὶ μὲ θέλησιν ἰσχυράν. Ἀσφαλῶς δέ, ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις αὐτάς, ἐξασφαλίζεται ἡ νίκη καὶ ἡ ἐκκαθάρισις τοῦ ψυχικοῦ μας ἐδάφους πρῶτον καὶ τοῦ κοινωνικοῦ ἀκολουθῶς, ἀπὸ τὴν δουλείαν οἰουδήποτε Βᾶαλ. Καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ θὰ ἀνήκῃ εἰς τοὺς δυνατοὺς Χριστιανούς, τοὺς ἀγωνιζομένους «ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλιοῦ».

2ον

Εἰς τὴν Δ' Κυριακὴν Ματθαίου (22 Ἰουλίου 1956)

«Κύριε, οὐκ εἰμι ἰκανός, ἵνα
μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς».

Μάθημα διδακτικὸν καὶ πολύτιμον παρέχει σήμερον εἰς ἡμᾶς ὁ ἑκατόνταρχος τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Αὐτός, μὲ τὴν βαθεῖαν πίστιν τοῦ ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, κατενόησε πολὺ καλὰ πόσῃ ἠθικὴν καθαρότητα πρέπει νὰ ἐχη ὅποιος τὸν πλησιάζει. Καί, διὰ τοῦτο, ὅταν ἤκουσε παρὰ τοῦ Κυρίου ὅτι ἤτο πρόθυμος νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σπίτι του,

διὰ τὴν θεραπείαν τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλόν του, ἠσθάνθη ὅτι δὲν ἦτο ἄξιος αὐτὸς καὶ ἡ οἰκογένειά του διὰ μίαν τόσον μεγάλην τιμὴν, καὶ μὲ ὄλην τὴν ταπεινώσιν ὁμολογεῖ καὶ λέγει «Κύριε, οὐκ εἰμι ἱκανὸς, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσεέλθῃς». Δὲν νομίζετε τώρα, ἀδελφοί, ὅτι ἡ συναίσθησις αὐτῆ τοῦ ἑκατοντάρχου πρέπει νὰ μᾶς δώσῃ σήμερον ἀφορμὴν νὰ ἐξετάσωμεν: Πῶς πρέπει νὰ εἶναι ἓνα χριστιανικὸ σπίτι, διὰ νὰ μπορῇ νὰ δέχεται ἐν τὸς αὐτοῦ τὸν Χριστόν;

Τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο θὰ τὴν εὐρωμεν ἀσφαλῶς, ἐὰν μελετήσωμεν μερικὰς ἐπισκέψεις τοῦ Κυρίου εἰς εὐσεβῆ σπίτια, περὶ τῶν ὁποίων ἀναφέρει ἡ Ἁγία Γραφή.

1. Καὶ πρῶτον ἂς ἐνθυμηθῶμεν, ἀπὸ τὴν Π.Δ., τὸ σπίτι τοῦ Ἀβραάμ. Ὁ μέγας αὐτὸς Πατριάρχης τοῦ γένους τῶν Ἑβραίων, ὁ τόσον πλούσιος καὶ σὲ σπίτια καὶ σὲ κτήματα καὶ σὲ ὑποστατικά παντὸς εἶδους, γνωρίζετε ὅτι, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἐγκατέλειπεν ὀλόκληρον τὸ σπιτικὸν του καὶ ἔφυγεν ἀπὸ τὴν πατρίδα του, διὰ νὰ ζῆσιν σάν ξένος καὶ παρεπίδημος εἰς τὴν χώραν ὅπου τὸν ὠδήγησεν ὁ Θεός. Καὶ «παρῴκησεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας» (Ἑβρ. 9). Δὲν εἶχε λοιπὸν ὡς κατοικίαν του οὔτε κἂν ἓνα μικρὸ ἀναπαυτικὸ σπιτάκι, ἀλλὰ μόνον μίαν σκηνήν. Καὶ ἐδέχετο ὅσους τὸν ἐπεσκέπτοντο, ὅχι εἰς μίαν πολυτελῆ αἴθουσαν, ἀλλὰ κάτω ἀπὸ μίαν βελανιδιάν. Καὶ ὅμως, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἡ σκηνὴ καὶ ἡ βελανιδιὰ ἐξημετέλιζαν παλάτια μεγαλοπρεπῆ καὶ αἰθούσας ἀνακτόρων. Καὶ ἠξιώθη ὁ Ἀβραάμ νὰ δεχθῇ καὶ νὰ φιλοξενήσῃ ἐκεῖ τὸν Τρισυπόστατον Θεόν, ἐμφανισθέντα ὑπὸ μορφήν τριῶν ἀγγέλων (Ἑβρ. ιγ' 2, Γεν. ιη' 1), τοὺς ὁποίους ὁ Ἀβραάμ ἐβλεπεν ὡς τρεῖς ἄνδρας.

Ἄλλὰ διατί λοιπὸν—θὰ ἐρωτήσητε—τόσον πολὺ ἐτίμησεν ὁ Θεὸς τὸν ταπεινὸν αὐτὸν οἶκον τοῦ Ἀβραάμ; Διότι ὑποκάτω ἀπὸ τὴν ἐξωτερικῶς ταπεινὴν στέγην ἐστεγάζετο ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ ὑπακοὴ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸ θέλημά Του, ὅπως ἀπεδείχθη ἐμπράκτως καὶ κατ' ἐπανάληψιν διὰ τῶν ἐνεργειῶν καὶ ἀποφάσεων τοῦ Ἀβραάμ. Ἴδου λοιπὸν τί ζητεῖ ὁ Κύριος, διὰ νὰ εὐαρεστῆται νὰ εἰσέρχεται μέσα εἰς ἓνα σπίτι: Εὐσέβειαν καὶ ἀρετήν ζητεῖ καὶ ὑπακοὴν εἰς τὸ θέλημά Του. Ὅπου ὑπάρχουν αὐτά, ἐκεῖ συγκαταβαίνει καὶ εἰσέρχεται ὁ Ὑψιστος Θεός. Μπορεῖ νὰ εἶναι καλύβη πτωχολόγη ἡ κατοικία τῆς εὐσεβοῦς καὶ ἐναρέτου οἰκογενείας. Δὲν δυσκολεύεται ὁ ἀγαθὸς Θεός, ἐκεῖ μέσα νὰ εἰσέρχεται καὶ νὰ μείνῃ καὶ νὰ σκορπίξῃ τὴν εὐλογίαν Του καὶ τὴν χάριν Του. Καὶ ἀντιθέτως· μπορεῖ νὰ κατοικοῦν εἰς μέγαρον μεγαλοπρεπῆ ἄνθρωποι ἀσεβεῖς καὶ ἁμαρτωλοί. Δὲν ἔχει καμμίαν ἐπαφὴν μαζὺ τῶν ὁ ἅγιος Θεός. Δὲν ἐπισκέπτεται τὰ μέγαρα καὶ τὰς πολυκατοικίας τῶν, διὰ νὰ μεταδώσῃ τὰς δωρεάς Του, ἐφ' ὅσον λείπει τὸ ἄρωμα τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀρετῆς· ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἠθικὴ καθαρότης. Δὲν ἐλκύεται ὁ Κύριος ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν λάμπιν καὶ τὴν πολυτέλειαν, ἐὰν δὲν εὕρῃ ἀγνὸν καὶ εὐσεβὲς τὸ ἔμψυχον περιβάλλον.

2. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ Κύριος ἐγεννήθη μέσα εἰς ἓνα σπήλαιον, περιφρονήσας τὰ ἀνάκτορα καὶ τὰ μέγαρα τῆς ἐποχῆς του, διότι οἱ κατοικοῦντες εἰς αὐτὰ εἶχον συγκατοικον τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ ἐπειτα ἀνετράφη καὶ ἔζησε μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν τριάκοντα ἐτῶν μέσα εἰς ἓνα ταπεινὸν καὶ πτωχικὸ σπιτάκι τῆς Ναζαρέτ, εἰς τὸ ὁποῖον ὅμως ἀπήστραπτε καὶ ἀκτινοβολοῦσε ἡ ἀρετὴ τῆς Παναγίας Του Μητρὸς καὶ τοῦ δικαίου Ἰωσήφ. Ὅταν δὲ ἐξῆλθεν εἰς τὸ δημόσιον ἔργον Του, ἓνα σπίτι, πού ἐδέχετο ἐπανειλημμένως τὴν ἐπίσκεψίν Του, ἦτο τὸ σπίτι ὅπου ἔμενον ὁ δίκαιος Λάζαρος μὲ τὰς δύο εὐσεβεῖς

ἀδελφός του, τὴν Μάρθαν καὶ τὴν Μαρίαν. Καὶ ἐνθυμείσθε τῆς Μαρίας ἰδίως τὴν εὐσέβειαν, ἣ ὅποια ἐξεδηλώθη, ὅταν ἐκάθισε «παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἤκουε τὸν λόγον Αὐτοῦ», καὶ ὅταν ἀργότερα, ἐξ εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Λαζάρου, ἤλειψε μὲ μύρον τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοὺς ἐσπόγγισε μὲ τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς τῆς. Διὰ τὴν εὐσέβειαν τοῦ Λαζάρου δὲν χρειάζεται νὰ εἰπωμεν τίποτε. Διότι καὶ μόνον τὸ ὅτι ὁ Κύριος τὸν ὀνομάζει φίλον του καὶ ὅτι ἔκλωσε ἐπὶ τοῦ τάφου του φίλου του καὶ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μαρτυρεῖ περὶ τῆς εὐσεβείας του καὶ τῆς ἀρετῆς του. Ἀλλὰ καὶ ἡ Μάρθα ἔδωκε δείγματα πίστεως βαθείας, ὅταν προῦπάντησε τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγε «Κύριε, εἰ ἦς ὧδε ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει, ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ Θεός», διότι «ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος» (Ἰω. ια' 21-22.27).

Ἐπομένως, Χριστιανέ μου, θέλεις νὰ ἔχῃς εἰς τὸ σπίτι σου ἀχώριστον σύντροφον τὸν Θεόν τὸ Ὑψίστον; θέλεις ἡ οἰκογένειά σου νὰ δέχεται συνεχῶς τὰς δωρεὰς Του καὶ νὰ βασιλεύῃ εἰς αὐτὴν ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ; Φρόντισε πρωτίστως νὰ ὑπάρχῃ εὐσέβεια καὶ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν οἶκόν σου. Πρόσεξε σὺ, ὁ ἄνδρας, νὰ σέβῃσαι τὸν Θεόν· νὰ μὴ βλασφημῆς ποτὲ τὸ ἅγιον Ὄνομά Του· νὰ εἶσαι τὸ παράδειγμα τῆς εὐσεβείας εἰς τὴν γυναῖκά σου καὶ τὰ παιδιά σου. Πρόσεχε καὶ σὺ, ἡ γυναῖκα, νὰ ἐξασφαλίζῃς καὶ νὰ διατηρῆς, μὲ τὴν γλυκύτητα τῶν τρόπων σου, τὴν ἡρεμίαν καὶ τὴν γαλήνην μέσα εἰς τὴν οἰκογένειαν. Νὰ κατευναζῇς μὲ τὸ χαμόγελο πάντοτε τοὺς θυμοὺς καὶ τὰ νεῦρα τοῦ ἀνδρὸς—καὶ τὰ ἰδικά σου, βέβαια, πρῶτα—διὰ νὰ μὴ ἀποδιώκεται μὲ τὰς ταραχὰς καὶ τὰς ἀναστατώσεις ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν· διότι «οὐκ ἔστιν ἀκαταστασία ὁ Θεός, ἀλλ' εἰρήνης» (Α' Κορ. ιδ' 33). Καὶ οἱ δύο μαζί—καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκα—φροντίσατε νὰ διατηρῆτε «τίμιον τὸν γάμον καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον» (Ἐβρ. ιγ' 4)· νὰ μὴ ἀντιστρατεύεσθε δὲ κατὰ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ὅταν Ἐκεῖνος θέλῃ νὰ σᾶς χαρίσῃ τέκνα καὶ νὰ σᾶς τιμῆσῃ ὡς συνδημιουργοὺς Αὐτοῦ διὰ τῆς τεκνογονίας. Καὶ εἰς τὰ παιδιά σας διδάξατε ἐμπράκτως καὶ διὰ συμβουλῶν τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἀρετὴν. Μάθετέ τα νὰ προσεύχωνται, νὰ ἐξομολογοῦνται, νὰ κοινωνοῦν τακτικά, νὰ κόβουν τὰ ἐλαττώματά των, εἰς τρόπον ὥστε ὀλοκληρὸς ἡ οἰκογένεια ν' ἀποτελῇ—ὅπως λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος—«κατ' οἶκον ἐκκλησίαν»; ἔχουσα ἐν μέσῳ αὐτῆς τὸν Θεόν.

Ἄς εὐχηθῶμεν, ἀλλὰ καὶ ἄς προσπαθῶμεν νὰ ὑπάρχῃ τέτοια ἀτμόσφαιρα στὶς οἰκογένειάς μας. Καὶ «ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» θὰ εἶναι ἐξάπαντος μετὰ πάντων ἡμῶν καὶ μετὰ τῶν οἰκογενειῶν ἡμῶν.

3ον

Εἰς τὴν Ε' Κυριακὴν Ματθαίου (29 Ἰουλίου 1956)

«Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν
ἀγέλη χοίρων βοσκομένη»·

Ἐπρόκειτο περὶ ἀθεμίτου ἐμπορίου, διὰ τὸν λαὸν τῶν Ἰουδαίων· διότι ἦτο ἀπηγορευμένη ὑπὸ τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου ἡ ἐν γένει χρῆσις τοῦ χοιρείου κρέατος. Ὅταν λοιπὸν ἐπηκολούθησε τὸ γεγονός ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπλη-

ροφόρησε τὸ σημερινὸν Εὐαγγελικὸν ἀνάγνωσμα, καὶ ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων ἐπνίγη εἰς τὴν λίμνην, ἦτο τοῦτο μία συνέπεια διὰ τὴν καταστρατήγησιν τοῦ Νόμου τοῦ Μωσαϊκοῦ, μία κύρωσις διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἀπηγορευμένου.

Ἀλήθεια, πόσον ἐλκύει τὸν ἄνθρωπον κάθε τι τὸ ἀπηγορευμένον! Οἱ Ἑβραῖοι, πού διὰ κερδοσκοπικοὺς λόγους ἠσχολοῦντο μὲ τὴν βοσκὴν τῶν χοίρων,μποροῦσαν ἀσφαλῶς μὲ οἰονδήποτε ἄλλο ἐμπόριον νὰ ἀπασχοληθοῦν. Ὑπῆρχαν πλεῖστοι ἄλλοι τρόποι θεμιτοῦ κέρδους. Ἀλλὰ ὄχι ἤθελαν νὰ εἰσπράξουν τὸ κέρδος ἐκ πηγῆς ἀθεμίτου, καὶ ἐξ ἐμπορίου ἀπηγορευμένου. Αὐτὴ ἡ ἔλξις τοῦ ἀπηγορευμένου εἶναι ἀξία ἰδιαίτερας προσοχῆς, καὶ εἰς αὐτὴν θὰ ἀφιερῶσουμε τὴν παροῦσαν ὁμιλίαν.

1. Παλαιὰ ἱστορία διὰ τὸν ἄνθρωπον ἡ ἔλξις τοῦ ἀπηγορευμένου. Ἄς ἐνθυμηθῶμε τοὺς Πρωτοπλάστους μέσα εἰς τὸν Παράδεισον. Ἐπλεον μέσα εἰς τὴν εὐτυχίαν. Πᾶσαν χαρὰν καὶ ἀπόλαυσιν εἶχαν· καὶ ὅμως ἡ παραμικρὰ ἐκείνη ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, πού ἀπηγόρευε τὴν βρῶσιν ἐνὸς καρποῦ, πόσον τοὺς εἴλκυσε τὴν περιέργειαν! Καὶ ποῖος θὰ περιμενε ἐν μέσῳ τόσης εὐτυχίας, νὰ θελήσουν ν' ἀντλήσουν τὴν χαρὰν ἐκ τῆς ἀπολαύσεως τοῦ ἀπηγορευμένου καὶ νὰ ἀπεμπολήσουν τὴν μακαριότητα των; ὕπρχε ὅμως ἐκείνη ἡ ἔλξις τοῦ ἀπηγορευμένου. Ἡ ἐντολὴ ἡ ἀπαγορευτικὴ τοὺς εἴλκυσε πρὸς τὸ ἀπηγορευμένον· καὶ ὁ πειρασμὸς ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ τὸ παρουσιάσῃ ὡς δλεαστικόν, κατάρθρωσε νὰ τοὺς κἀνῃ νὰ ἀρχίσουν νὰ τὸ περιεργάζωνται πρῶτα· «καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ ὅτι καλὸν ἐστὶ τὸ ξύλον εἰς βρῶσιν καὶ ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν καὶ ὠραῖόν ἐστι τοῦ κατανοῆσαι» (Γεν.γ'6). Τότε ἐδυνάμωσεν ἡ περιέργεια· καὶ σὲ μιὰ στιγμή ἀπλωσαν τὸ χερί πρὸς τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν καὶ ἐπροχώρησαν ἐκεῖ πού ἐπροχώρησαν.

Παλαιά, λοιπὸν, ἱστορία διὰ τὸν ἄνθρωπον ἡ ἔλξις τοῦ ἀπηγορευμένου. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, διὰ νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἠθέλησε νὰ ἐμβαθύνῃ καὶ νὰ φιλοσοφήσῃ εἰς τὸ ζήτημα αὐτό· καὶ εἰς τὸ 7ον κεφάλαιον τῆς πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῆς του τοποθετεῖ τὸ ζήτημα ὡς ἐξῆς: «τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω ἐγὼ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγε· οὐκ ἐπιθυμήσεις» (στίχ. 7). Θέλει δηλαδὴ νὰ πῇ, ὅτι ἀκριβῶς ἡ διάταξις τοῦ Νόμου, ἡ ὁποία ἀπαγορεύει φέρ' εἰπεῖν τὴν ἐπιθυμίαν, ἔγινε ἀφορμὴ νὰ γεννηθῇ κάθε ἐπιθυμία. Ἡ ἁμαρτία τ.ἐ. ἐκμεταλλεύεται αὐτὴν τὴν ἀφορμὴν τῆς ἀπαγορεύσεως καὶ δημιουργεῖται μιὰ ἔλξις, ἡ ὁποία τραβᾷ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ ἀπηγορευμένον· καὶ κατόπιν δὲν ἀργεῖ νὰ γίνῃ αὐτὸ πού ἀπαγορεύεται.

Αὐτὸ δὲ τὸ ὁποῖον αἱ ἀγιογραφικαὶ μας πηγαί, ἡ Παλαιὰ καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξηγοῦν, ἡ πραγματικότης τὸ παρουσιάζει καθημερινῶς. Εἶσθε γονεῖς· πολλοὶ ἐξ ὑμῶν ἔχετε παιδιὰ. Πόσες φορές τοὺς ἀπαγορεύσατε κάτι, ἀλλ' εἶδτε ὅτι ἐκεῖνο ἀκριβῶς πού ἀπαγορεύσατε ἤθελαν ὀπωσδήποτε νὰ τὸ ἐπιτύχουν. Καὶ οἱ γονεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι συχνότατα παρατηροῦν ὅτι, τὰ παιδιὰ, κάτι τὸ ἀπηγορευμένο προσπαθοῦν νὰ τὸ ἐλέγξουν, νὰ τὸ μάθουν, νὰ τὸ ἰδοῦν ἢ νὰ τὸ ἀκούσουν (κρυφὰ ἔστω), νὰ τὸ δοκιμάσουν, καὶ τὸ γνωρίσουν ἐξάπαντος· γι' αὐτὸ εἶναι σωστὴ ἡ παιδαγωγικὴ ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν λέγομεν στὰ παιδιὰ μόνον: «μὴ, παιδί μου, τοῦτο· μὴ, παιδί μου, ἐκεῖνο», ἀλλὰ ἀντιστοίχως τοὺς προσφέρομεν κάτι τὸ ὑγιὲς καὶ ἀκίνδυνον πού μποροῦν ἐλεύθερα νὰ χρησιμοποιοῦν. Καὶ τότε, ὅταν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τίθενται τὰ πράγματα, καὶ στὰ παιδιὰ, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς μεγάλους, εἶναι ὀλιγότερη ἡ ἔλξις τοῦ ἀπηγορευμένου.

Πράγματι ἀπὸ τὴν περίπτωσιν τοῦ μικροῦ παιδιοῦ, πού θὰ πάρῃ στὰ

νεις ἀρχήν. Διότι, ἐὰν σὲ πολλὰ πράγματα ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ παντός, ἐδῶ εἶναι πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὸ ἥμισυ, εἶναι πολλάκις τὸ πᾶν. Προσοχῆ λοιπὸν νὰ μὴ κἀνῆς ἀρχὴν ὑποχωρήσεως. Ἐκεῖνοι δὲ τοῦ ἕκταναν ἤδη ἀρχήν, πρέπει νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τους, ὅτι δὲν ἀρκεῖ, πρὸς θεορραπείαν, ἡ ἀραίωσις τῆς ἀμαρτίας, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀποκοπῆ τελείως καὶ ριζικῶς χρειάζεται ἡ δύναμις ἡ ἀνθρωπίνη νὰ ἐπιστρατευθῆ ὀλόκληρος, διὰ νὰ πῆ ἕνα γενωαῖο «ὄχι» στὸ κακό. Διότι ὅποιος προχωρεῖ ἀναποφάσιστα καὶ μὲ σημειωτὰ βήματα, πολὺ εὐκόλα ξαναπέφτει· καὶ μόνο ἡ διὰ μιᾶς ἀποκοπῆ τοῦ πάθους παρουσιάζει τὴν πραγματικὴν διόρθωσιν.

Ἐν τούτοις, θὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν, ὡς ἀπαραίτητα θεραπευτικὰ μέσα, ἀφ' ἑνὸς ἡ ἐξάσκησις καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ προσφυγὴ εἰς τὴν θεῖαν Χάριν. Διότι ἡ ἀρετὴ διαμορφώνεται καὶ ἐπιτυγχάνεται καὶ διὰ τῆς ἐξασκήσεως. Καὶ πρέπει νὰ γνωρίζουμε ὅτι, εἰς τὰ μικρὰ καὶ ἀδιάβλητα πράγματα ἀρχικῶς ὅταν ἐξασκηθῶμε νὰ λέμε ἕνα ἰσχυρὸ «ὄχι», θὰ μπορούμε ἔπειτα νὰ ἀντιταχθῶμε καὶ στὰ μεγάλα· ἐνῶ ὅποιος ὑποχωρεῖ στὰ μικρὰ θὰ ὑποχωρῆ καὶ στὰ μεγάλα. Ἐξάσκησις λοιπὸν καὶ ἐκουσία πολλάκις στέρησις τοῦ ἑαυτοῦ μας ἀπὸ ὅ,τι δὲν εἶναι ἀπαραίτητον, εἶναι ἀρίστα μέσα διὰ τὴν ἀποφυγὴν τοῦ ἀπηγορευμένου.

Τέλος ἡ δύναμις ἡ ἀνακαινιστικὴ τῶν ἁγίων Μυστηρίων, ἡ θεῖα Χάρις ἡ παρεχομένη διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῶν μυστηρίων καὶ τῶν θρησκευτικῶν ἐν γένει μέσων καὶ τῶν ἠθοπλαστικῶν ἀναστροφῶν, ὅλα αὐτά, τοῦ συναποτελοῦν τὴν θρησκευτικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ ἑαυτοῦ μας εἶναι κεφάλαιον μέγα, τὸ ὅποιον ἐνισχύει τὸν ἄνθρωπον στὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς ἑλθεως τοῦ ἀπηγορευμένου.

Ταῦτα, ἀγαπητοί, τὰ ὁποῖα ἐλέχθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἀθεμίτου ἐμπορίου τῶν Γεργεσηνῶν, ἃς τὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅλοι, καὶ ἃς θελήσωμε νὰ ἐλευθερωθῶμε ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἀμαρτίας, ἐκουσίως ὑποτάσσοντες τὸν ἑαυτὸν μας εἰς τὸ θεῖον θέλημα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ὁδὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν.

Ἄρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΒΑΛΗΝΔΡΑΣ

«Ἄλλὰ μηδὲ ἐπίσκοπος ἐπαιρέσθω κατὰ τῶν διακόνων ἢ τῶν πρεσβυτέρων, μήτε μὴν οἱ πρεσβύτεροι κατὰ τοῦ λαοῦ· ἐξ ἀλλήλων γὰρ ἔστιν ἡ οὐσία τοῦ συναθροίσματος».

(Διαταγαὶ Ἐπιστολῶν)

*

«Οἱ πρεσβύτεροί σύμβουλοι τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῆς ἐκκλησίας στέφανός εἰσιν».

(Διαταγαὶ Ἐπιστολῶν)

*

«Πρεσβύτεροι... διδάσκαλοι ἔστησαν θεογνωσίας».

(Διαταγαὶ Ἐπιστολῶν)

*

«Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος κοσμικὰς φροντίδας μὴ ἀναλαμβάντω· εἰ δὲ μή, καθαιρεῖσθω».

(Ἐπιστολικοὶ Κανόνες)

*

«Οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι ἄνευ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν ἐπιτελείωσαν· αὐτὸς γὰρ ἔστιν ὁ πεπιστευμένος τὸν λαὸν Κυρίου καὶ τὸν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν λόγον ἀπαιτηθόμενος».

(Ἐπιστολικοὶ Κανόνες)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4888/50 ἀποφάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Ἐρησκειμάτων, δημοσιευθεῖσης εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 90/Β' τῆς 16/5/56 Φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐνεκρίθη ἡ πρότασις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., καθ' ἣν ἡ νοσοκομειακὴ περιθάλψις ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὰ ὑπὸ σύνταξιν ὄρφανὰ τέκνα ἐξ ἄμφοτέρων τῶν γονέων.

Δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., ἐνεκρίθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 26/6/1956 ἡ χορήγησις βοηθήματος τοκετοῦ εἰς τὰς συζύγους τῶν ἠσφαλισμένων, ἐφ' ὅσον δὲν ἦθελον τύχει διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην νοσοκομειακῆς περιθάλψεως. Ἡ σχετικὴ ἀπόφασις ὑπεβλήθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Ἐρησκειμάτων πρὸς ἔγκρισιν, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ὁποίας τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. θὰ καθορίσῃ τὸ μέλλον νὰ ἰσχύσῃ διὰ τὴν τρέχουσαν χρῆσιν ποσὸν ἐκάστου βοηθήματος. Τὸ αὐτὸ βοήθημα θὰ ἰσχύσῃ καὶ διὰ τὴν ἐπομένην χρῆσιν.

Δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., εἶχεν ἀπὸ μνηῶν ἐγκριθῆ ἡ παροχὴ καὶ ἰατρικῆς περιθάλψεως εἰς τοὺς μετόχους ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι θὰ ἐξευρίσκοντο προηγούμενως οἱ πρὸς τοῦτο ἀπαραίτητοι πόροι. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶχε παραταθῆ ἡ ἀύξησις τῆς ὑπαρχούσης εἰσφορᾶς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἠσφαλισμένων ὑπὲρ τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας κατὰ 1% ὡς καὶ ἡ ἐπιβολὴ—κατὰ πρώτην ἡδὴ φορὰν—εἰσφορᾶς ὑπὸ τῶν συνταξιούχων ἐκ 3% ἐπὶ τῶν συντάξεων. Αἱ κρατήσεις αὗται ἐνεκρίθησαν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 54395/56 κοινῆς ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Παιδείας καὶ Οἰκονομικῶν

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ Ι. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΛΥΕΛΑΙΟΙ - ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΙΔΗ

Ἐκθεσις Ἐργοστασίου: ΦΙΛΟΘΕΗΣ 5α

(Πλατεῖα Μητροπόλεως) ΑΘΗΝΑΙ

Τηλέφ. 26-675

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΝΩΝ ΠΟΛΥΕΛΑΙΩΝ

Ἄπαντα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ εἶδη τοῦ Ἐργοστασίου μας, ἀρίστης ποιότητος καὶ τέχνης καὶ εἰς πλουσιωτάτην συλλογὴν: ΠΟΛΥΕΛΑΙΟΙ κρυστάλλινοι, ἐπίχρσοι, με κρυστάλλα Βοημίας ἀπὸ 5 μέχρως 150 φώτων—ΑΓΙΑ ΠΟΤΗΡΙΑ—ΘΥΜΙΑΤΑ—ΣΤΑΥΡΟΙ—ΑΡΤΟΦΟΡΙΑ—ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ—ΕΞΑΠΤΕΡΥΓΑ—ΦΑΝΑΡΙΑ—ΤΡΙΚΕΡΙΑ—ΕΞΑΚΗΡΑ—ΚΑΝΑΥΛΕΣ διαφόρων τύπων—ΕΙΚΟΝΕΣ—ΛΑΒΑΡΑ—ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ—ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ—ΜΑΝΟΥΑΛΙΑ—ΚΑΜΠΙΑΝΕΣ—ΚΟΛΥΜΒΗΘΡΑΙ κ.λ.π.

(Φ.Ε.Κ. 107 τ. Β'), μέλλουσαι νὰ ἰσχύουν ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἰουλίου ἐ. ἔ. Πα-
ραλλήλως ἤρξατο ἡ ἐκπόνησις Κανονισμοῦ καὶ γενικώτερον ἡ μελέτη τῆς
ὀργανώσεως τοῦ κλάδου τούτου, ὑπὸ Ἐπιτροπῆς ἐκ Συμβούλων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.,
καὶ ὑπαλλήλων αὐτοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὰ ἀρμοδίως γενόμενα ἐπανειλημμένα διαθήματα
ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., μετὰ τοῦ ἀναπληρωτοῦ Διευ-
θυντοῦ ἐπεσεκέφθησαν τὸν κ. Ὑπουργὸν Συντονισμοῦ καὶ τὸν κ. Διοικητὴν τῆς
Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρὸς οὓς ἀνέπτυξαν καὶ πάλιν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπι-
λύσεως τῶν παρὰ τῇ Νομισματικῇ Ἐπιτροπῇ ἐκκρεμουσῶν αἰτήσεων τοῦ
Τ.Α.Κ.Ε., περὶ χορηγήσεως δανείων καὶ ἀγορᾶς ἀκινήτου. Τόσον ὁ κ. Ὑπουρ-
γὸς ὅσον καὶ ὁ κ. Διοικητὴς τῆς Τραπεζῆς, δικαιολογοῦντες τὴν μὴ ἱκανο-
ποίησιν τῶν αἰτημάτων τούτων ἐκ τῶν ἰσχυόντων σήμερον, γενικῶς, περιο-
ρισμῶν εἰς τὴν ἐπέκθυσιν τῶν κεφαλαίων τῶν Ὄργανισμῶν, ὑπεσχέθησαν ὅτι
λίαν προσεχῶς, ὡς ἐλπίζουν, θὰ ἐξετάσουν εὐμενῶς τὰ ἐν λόγῳ ζητήματα
τοῦ Τ.Α.Κ.Ε..

Ταυτοχρόνως ἐζητήθη νὰ υἱοθετηθῇ τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὴν Νομ. Ἐπιτροπὴν
αἴτημα τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., ὅπως ἐκ τοῦ ἰσχύοντος γενικῶς περιορισμοῦ τοῦ συν-
ταξίμου μισθοῦ εἰς ποσοστὸν 80 % τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀποδοχῶν, ἐξαιρηθῶσι οἱ
συνταξιοδοτούμενοι τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς βελτιώσεως τῆς συν-
τάξεως αὐτῶν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἶδες. Δημήτ. Μπεζαῖτην, Στύλια Λωρίδος ζητηθὲν φύλλον σὰς ἀπε-
στάλη ταχυδρομικῶς. — **Αἶδες. Ἀνδρ. Ἡλιόπουλον ἢ Νεμουτιάνον, Πόρτες**
Παιρῶν ἐνεγράφητε εἰς ἀμφοτέρω τὰ περιοδικὰ δυστυχῶς νῦν τὸ πρῶτον
εἰδοποιήθημεν περὶ τῆς χειροτονίας σας ἐκ τῶν ζητουμένων φύλλον σὰς
ἀπεστάλησαν ὅσα ὑπῆρχον. — **Ἱερομόναχον Ἱερόθεον Σουρβάνον, Γρα-**
φεία Ἱ. Μητροπόλεως Κεφαλληνίας ἐνεγράφητε εἰς ἀμφοτέρω τὰ περιο-
δικὰ ζητηθέντα φύλλα σὰς ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς. — **Αἶδες. Κωνστ.**
Χαραλαμπίδην, Ραχῶνν Πέλλης παρακαλοῦμεν γράφατέ μας ἐὰν ἐπιθυ-
μῆτε καὶ τὰ 12 τεύχη τῶν Ἐβίων τῶν Ἁγίων τοῦ Μ. Γαλανοῦ, διότι,
ὡς γνωστόν, δι' ἕκαστον μῆνα ἀντιστοιχεῖ καὶ ἴδιον τεύχος. Ἐκαστον
τεύχος τιμᾶται δραχ. 12, ὁ χάριτης τῆς Παλαιστίνης τιμᾶται ἄдетος δραχ.
24. Θὰ ἀναμένωμεν ἀπάντησίν σας διὰ νὰ ἐνεργήσωμεν σχετικῶς. — **Αἶδες.**
Ἰωάννην Τσίποταν, Κρόκιον Βόλου ἐνεγράφητε δυστυχῶς περὶ τῆς
χειροτονίας σας οὐδεὶς μέχρι σήμερον μᾶς εἰδοποίησεν ἐκ τῶν ζητουμένων
τευχῶν σὰς ἀπεστίλαμεν ὅσα ὑπῆρχον. — **Αἶδες. Κωνστ. Καίσαρην, Κα-**
λάμας Ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς. — **Αἶδες. Γεώργιον Τζιλι-**
βάκην, Χανιά Κρήνης ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο. — **Ἐφημέριον**
Ἱ. Ναοῦ Ὑπαπαντῆς τοῦ Σωτήρος, Καλάμας Ζητηθέντα ἀπεστάλησαν
ταχυδρομικῶς. — **Αἶδες. Κωνστ. Ξένον, Λούχα Ζακύνθου** Δυστυχῶς τὸ
Τ.Α.Κ.Ε. δὲν χορηγεῖ δάνεια, λόγῳ μὴ ἐγκρίσεως παρὰ τῶν ἀρμοδίων
Κρατικῶν Ἀρχῶν τῶν ζητηθέντων πιστώσεων ἄλλος τρόπος ἐνισχύσεώς
σας παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. δὲν ὑπάρχει. — κ. Ἀντώνιον Π. Παῦλον, Ἄν-
δραβιδαν, Ἡλείας ἡ περὶ ἧς πρόκειται αἴτησις τῶν καιρικῶν τοῦ χωρίου
σας διεβιβάσθη διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. Δ. Υ. 31-5-56 ἐγγράφου τῆς Ἱ. Ἀρ-
χιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Ἡλείας, λόγῳ ἀρμοδιότη-
τος. — **Μερίμνη** τοῦ ἐπισκοπεθέντος τὰ γραφεία μας **Αἶδες. πρωτ. Κωσταν-**
τάνη Στυλιανοῦ, ἐνεγράφησαν εἰς τὸ περιοδικὸν οἱ κάτωθι ἐφημέριοι τῆς
Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου: **Αἶδες. Γιαννουδάκης**

Ἀπόστολος, Περιβόλια, Χανίων, Δασκαλάκης Ἀπόστολος, Μανωλιόπουλο, Χανίων, Κωστοξενάκης Μεθόδιος, Κασιφάριανά, Χανίων, Μυλωνάκης Δαμιανός, Δραμώνα, Χανίων, Πλανάκης Νικηφόρος, Στέρες, Χανίων, Σταυρακάκης Γεώργιος, Ἀγ. Μαρίνα Χανίων. Βορεινάκης Ἐμμαν., Γαβαλοχώριον, Ἀποκορώνου, Ὁωμαδάκης Ἰωάννης, Γεωργιούπολις, Ἀποκορώνου, Κουτσαντώνακης Ἀντών., Κεραλά, Ἀποκορώνου, Ὁρφανουδάκης Κωνσταντ., Κάστελλον, Ἀποκορώνου, Παπουτιάκης Νικόλαος, Ξυροστέρι, Ἀποκορώνου, Ψαρουδάκης Παντελῆς, Μαλαμίτσι, Ἀλεξάνδρου, Ἀποκορώνου, Καρωμένος Ἐλευθέριος, Ἰ. Ν. Ἁγίου Κωνσταντίνου, Χανίων, καὶ Σπανουδάκης Νικόλαος, Ἰ. Ν. Ἁγίου Νικολάου Χανίων. — Ἐλάβομεν Καταστάσεις μεταβολῶν ἐσρέων, τοῦ τριμήνου Ἀπριλίου - Ἰουνίου 1956 τῶν κάτωθι μόνον Μητροπόλεων: Σιτσιανίου καὶ Σιατιστιῆς, Φωκίδος, Ἐλευθερουπόλεως, Κυθήρων, Δήμου, Ἀρκαδίας, Σπάρτης, Παροναξίας, Μυτιλήνης, Κορινθίας, Κασσαοδρείας, Καραστίας, Δρυϊνουπόλεως, Διδυμοτείχου, Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀργολίδος, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, Φθιώτιδος, καὶ τῶν Ἱερ. Ἐπισκοπῶν, Πέτρου καὶ Κισσάμου καὶ Σελίνου. — Ἱερὰν Μητροπόλιν Αἰτωλίας Ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 1064 καὶ 1069/28 Ἰουνίου 1956 ἔγγραφον ὑμῶν καὶ οἷς εὐχαριστοῦμεν ἐπεφέραμεν τὰς δεούσας μεταβολὰς εἰς τὰς διενθύνσεις τῶν Αἰδέσ. Δάμπρον Ζανδραβέλη Θύρσειον Βονίτιας καὶ Νικ. Λαροσιτάθη Ἁγίου Νικολάου Βονίτιας. — Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτην Γλυκερίον Νικολαΐδην, Καρακοῦσι, Ἡλείας Ὁὶ μὴ συμπληρώσαντες εἰκοσαετίαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐσρεῖς δύναται νὰ λάβουν οὐντάξιν, ἀφοῦ προηγουμένως καταβάλουν ὅλα τὰ ἀσφάλιστα. Εἰδικῶς προκειμένου περὶ ὑμῶν οἷς πληροφοροῦμεν διὰ τὸς τακτοποίησιν τοῦ ζητήματός σας εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίσῃτε εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. τὰς ἐνορίας, εἰς τὰς ὁποίας κατὰ καιροὺς ὑπηρετῆσατε. Σχετικῶς οἷς ἀπεστάλη τὸ ὑπ' ἀρ. 3962/1955 ἔγγραφον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. εἰς τὸν φάκελλον σας ὑπάρχει μόνον ἡ πληροφορία ὅτι ὑπηρετῆσατε εἰς τὴν ἐνορίαν Σπάτων Ἡλείας τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι ἀρκεστὸν. Ἐπίσης πρέπει νὰ γνωρίσῃτε εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. τὸ Ταμεῖον ἀπὸ ὅπου λαμβάνετε μισθόν. Φροντίσατε διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν αἰτουμένων στοιχείων καὶ γράφατέ μας διὰ νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ὑπόθεσίν σας. — Αἶδεσ. Γεώργιον Καπενῆν, Ἁγίου Λουκᾶν, Καραστίας ὡς θὰ εἶδετε εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 13 τεῦχος τῆς «Ἐκκλησίας» (στὴν ἡλικίαν παρατηρήσεων), τὸ περιοδικὸν ὑψωσεν φωνὴν διαμαρτυρίας διὰ τὴν μὴ ἐγκρίσιν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ἀρχῶν τῶν ἀπαιτουμένων πιστώσεων διὰ τὴν χορήγησιν παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. δανείων εἰς τοὺς ἐφημερίους. Ὡς πληροφοροῦμεθα, καταβάλλονται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν προσπάθειαι πρὸς ἄρσιν τοῦ περιορισμοῦ, ἐλπίζεται δὲ ὅτι συντόμως θὰ τακτοποιηθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πρὸ ἔτους ὑποβληθεῖσαν αἴτησίν σας διὰ τὴν χορήγησιν δανείου 5.000 δραχμῶν, ἡ ἀρμοδία ὑπηρεσία τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., εἰς ἣν ἀληθύνθημεν, μᾶς ἀπήντησεν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ οἷς χορηγηθῇ νέον δάνειον, πρὶν ἐξοφληθῇ τὸ πρὸ τριετίας ληφθέν. — Αἶδεσιμ. Δημήτριον Δημητρόπουλον, Ἀρδασσα, Πέλλης Ὡς ἔχουσι σήμερον τὰ πράγματα δύναται κατ' οἰκονομίαν νὰ ἐκκλησιασθῇ παιδίον ἀβάπτιστον μετὰ τὸν σαρατισμόν, ἀρκεῖ νὰ μὴ μετέχη τῶν μυστηρίων. Ἄλλος περιορισμὸς ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν φαίνεται νὰ ὑπάρχη. — Ἐφημερίον τῆς ὑπαίθρου. Τὸ περιοδικὸν «Ἐφημέριος», ἐν τῷ πλαίσίῳ τῆς προσπαθείας του, ὅπως κατὰ πάντα τρόπον ἐξυπηρετῇ τοὺς αἰδεσιμωτάτους Ἐφημερίους, ἀπαντᾷ εἰς ἐρωτήματα καὶ ἀπορίας τούτων, σχέσιν ἐχούσας μὲ τὸ ἔργον αὐτῶν. Ἄλλ' ἀφοῦ ὑμεῖς, ὡς γράφετε, ἔχετε τὰς ἀπαντήσεις ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων περὶ τῶν ὁποίων μᾶς γράφετε, δὲν καταλαμβάνομεν διατὶ ἐρωτᾶτε τὸ περιοδικόν. Ἀσφαλῶς τὰ διὰ τῶν ἐρωτημάτων σας θιγόμενα θέ-

ματα έχουν ενδιαφέρον. Δι' αὐτὸ θὰ ἠμπορούσατε νὰ γράψετε καὶ νὰ μᾶς ἀποστείλετε σχετικά ἄρθρα, διὰ νὰ διαφωτισθοῦν καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀγνοοῦν τὰς ἀπαντήσεις ταύτας.— **Αἶδες.** Ἄγγελον Πασχαλίδην, Κίρκην Ἀλεξανδρουπόλεως· Ἐλάβομεν δοχ. 120, τὰς ὁποίας ἐστίλαμεν εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν μετὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 679 Δελτίου ἐξαγωγῆς. Ἐξοφλητικὴ ἀτόδειξις θὰ σᾶς ἀποσταλῆ συντόμως.— **Αἶδες.** Νικόλαον Διαροστάθην, Ἅγιον Νικόλαον Βονίτης· κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1064/28 Ἰουνίου 1956 ἐγγράφου τῆς Ἰ. Μ. Αἰτωλοακαρνανίας διωρθώσαμεν τὴν διεύθυνσίν σας.— **Αἶδες.** Λάμπρον Ζανδραβέλην, Θύρροιον Βονίτης· Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1069/28 Ἰουνίου 1956 ἐγγράφου εἰδοποιήθημεν διὰ τὴν μεταβολὴν τῆς διευθύνσεώς σας.— **Μάλμειον Βιβλιοθήκην, Χανιά Κρήτης**· Κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 48/22 Ἰουνίου 1956 ἐγγράφου ὑμῶν σᾶς ἐνεγράψαμεν εἰς τὸ συνδρομητολόγιον ἡμῶν καὶ ἀποστείλαμεν πρὸς τὴν Βιβλιοθήκην τὰ ζητηθέντα φύλλα.— **Αἶδες.** Ἡρακλὴν Νικολόπουλον, Πόθον Ναυπακτίας· Σᾶς ἐνεγράψαμεν συνδρομητὴν εἰς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος» δυστυχῶς περὶ τῆς χειροτονίας σας οὐδὲς μέχρι σήμερον μᾶς εἰδοποίησεν.— **Αἶδες** Ἰωάννην Σφενδιλάκην, Μυροδαῖτον Εἰάνθης· ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο· σχετικῶς εἰδοποιήθη καὶ τὸ ἕτερον περιοδικὸν περὶ τῆς γενομένης ἀλλαγῆς.— **Αἶδες.** Ἄθανάσιον Δίχρην, Βαρυκούσσην Ἐλασσῶνος· Ὁ τόμος τοῦ «Ἐφημερίου» τοῦ ἔτους 1952 τιμᾶται δοχ. 10, τοῦ ἔτους 1953 δοχ. 15 καὶ τῶν ἔτων 1954 καὶ 1955 ἕκαστος δοχ. 20. Αἱ «Πεντήκοντα δύο ὀμιλίαι» τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐδέσσης καὶ Πέλλης τιμᾶνται δοχ. 18.— **Κύριον Δημήτριον Μπεζαῖτην, Στύλια Λαοιδός**· Ζητηθὲν φύλλον σᾶς ἐστάλη ταχυδρομικῶς.— **Αἶδες.** Ἰωάννην Μιχ. Μανώλην, Μήζιον, Ἠλείας· Ἡ παρατηρηθεῖσα εἰς τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀποστολὴν τοῦ φύλλου ἀνωμαλία διωρθώθη.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, δ. Θ., Ἀνάγκη αὐτοπειθαρχίας.—**Θεοδос.** Σπεράντζα, Αἱ κατακόμβαι τῆς Μήλου.— **Τί εἶναι ὁ σταθμὸς πρώτων κοινωνικῶν βοηθειῶν.**—**Φώτου Γιοφύλλη, Ὁ παπᾶ Ἀδαμάντιος, οἰκονόμος, ὁ πατέρας ταῦ Παπαδιαμάντη.**—**Κωνστ. Κούρκουλα, Ἀπειλὴ θανάσιμος.**—**Ἀρχιμ. Νικοδήμου Βαλληνδρᾶ, Κηρύγματα εἰς ἑορτὰς καὶ τὰς Κυριακάς.**— **Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.**— **Ἀλληλογραφία**

Παρακαλοῦνται οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἐφημερίου» νὰ ἀπευθύνωνται μὲ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» δι' ὅ,τι τοὺς ἀπασχολεῖ καὶ τοὺς ἐνδιαφέρει. Θὰ εὗρον κατανοήσιν καὶ ἐξυπηρέτησιν.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
 Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
 Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι. Τηλ. 27-689.

Ἐπεύθυννος Τυπ/φείου : Τ. Ρούτσης, Κουκουλάρη 9, Ν. Χαλκηδῶν.